

**Raport z realizacji
Programu Ochrony Środowiska dla
Powiatu Włocławskiego
za lata 2016 – 2017**

WŁOCŁAWEK, 2019

Zamawiający:

Starostwo Powiatowe we Włocławku
ul. Cyganka 28
87-800 Włocławek

Wykonawca:

Ekolog Sp. z o.o.
ul. Świątowidzka 6/4
61-058 Poznań

Autorzy opracowania:

inż. Katarzyna Walkowiak
mgr Jakub Smakulski

Spis treści

Spis treści	3
Spis rysunków.....	5
Spis wykresów	6
Wykaz Skrótów	7
1. WSTĘP.....	8
1.1. Podstawa prawna wykonania raportu	8
1.2. Cel wykonania raportu.....	8
1.3. Okres jaki obejmuje raport.....	8
1.4. Źródła danych	8
2. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO	10
3. PODSTAWOWE DANE O POWIECIE WŁOCŁAWSKIM.....	11
3.1. Położenie i podział administracyjny	11
3.2. Demografia	13
3.3. Infrastruktura.....	15
3.4. Gospodarka	19
3.5. Ukształtowanie powierzchni ziemi.....	21
3.7. Klimat.....	23
4. REALIZACJA ZADAŃ W LATACH 2016 – 2017	25
4.1. Ochrona jakości powietrza i odnawialne źródła energii	25
4.1.1. Zadania zrealizowane w obszarze ochrona klimatu i jakości powietrza.....	27
4.2. Ochrona mieszkańców przed nadmiernym hałasem i polami elektromagnetycznymi	32
4.2.1. Zadania zrealizowane w obszarze zagrożenie hałasem	34
4.2.2. Zadania zrealizowane w obszarze pola elektromagnetyczne.....	35
4.3. Ochrona zasobów wodnych, gospodarka wodno - ściekowa	36
4.3.1. Zadania zrealizowane w obszarze gospodarowanie wodami.....	43
4.3.2. Zadania zrealizowane w obszarze gospodarka wodno-ściekowa	46
4.4. Ochrona powierzchni ziemi oraz zasobów naturalnych	48
4.4.1. Zadania zrealizowane w obszarze zasoby geologiczne.....	51
4.4.1. Zadania zrealizowane w obszarze gleby	52
4.5. Racjonalna gospodarka odpadami.....	54
4.5.1. Zadania zrealizowane w obszarze racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	56
4.6. Ochrona przyrody i krajobrazu.....	58
4.6.1. Zadania zrealizowane w obszarze zasoby przyrodnicze.....	66
4.7. Zagrożenia poważnymi awariami.....	69
4.7.1. Zadania zrealizowane w obszarze zagrożenia poważnymi awariami	71
5. ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITOROWANIA EFEKTYWNOŚCI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	73
5.1 Graficzne przedstawienie tendencji zmian stanu środowiska na terenie powiatu włocławskiego –	

podsumowanie.....	75
6. PODSUMOWANIE.....	80

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności oraz gęstość zaludnienia w gminach powiatu włocławskiego	13
Tabela 2. Ruch naturalny ludności w powiecie włocławskim w latach 2015 - 2017	14
Tabela 3. Struktura ludności powiatu włocławskiego, według ekonomicznej grupy wieku udział procentowy w latach 2015 - 2017	14
Tabela 4. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie powiatu włocławskiego w latach 2015 - 2017	15
Tabela 5. Charakterystyka sieci wodociągowej w gminach powiatu włocławskiego	16
Tabela 6. Sieć kanalizacyjna na terenie powiatu włocławskiego w latach 2015 - 2017.....	16
Tabela 7. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej w gminach powiatu włocławskiego.....	17
Tabela 8. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w gminach powiatu włocławskiego w 2017 roku.....	18
Tabela 9. Podmioty gospodarcze na terenie powiatu włocławskiego w 2017 roku	20
Tabela 10. Liczba podmiotów gospodarczych według grup rodzajów działalności w 2017 roku	20
Tabela 11. Liczba osób bezrobotnych w powiecie włocławskim w 2017 roku.....	21
Tabela 12. Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia w roku 2017	26
Tabela 13. Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin w roku 2017	26
Tabela 14. Realizacja zadań z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie powiatu włocławskiego w latach 2016 – 2017.....	27
Tabela 15. Zmiany liczby pojazdów w powiecie włocławskim w latach 2016 - 2017.....	32
Tabela 16. Realizacja zadań w obszarze zagrożenie hałasem na terenie powiatu włocławskiego w latach 2016 - 2017	34
Tabela 17. Realizacja zadań w obszarze pola elektromagnetyczne na terenie powiatu włocławskiego w latach 2016-2017	35
Tabela 18. Jednolite części wód na terenie powiatu włocławskiego.....	38
Tabela 19. Ocena JCWPd.....	41
Tabela 20. Realizacja zadań z zakresu gospodarowania wodami w powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017	43
Tabela 21. Realizacja zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017.....	46
Tabela 22. Odczyn gleb ornych w punkcie pomiarowym w Łęg Witoszyn	49
Tabela 23. Zawartość substancji organicznej w glebach ornych w punkcie pomiarowym Łęg Witoszyn	50
Tabela 24. Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin w glebach ornych w punkcie pomiarowym Łęg Witoszyn	50

Tabela 25. Realizacja zadań z zakresu zasoby geologiczne w powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017	51
Tabela 26. Realizacja zadań z zakresu gleb powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017	52
Tabela 27. Zinventaryzowane, unieszkodliwione oraz pozostałe do unieszkodliwienia wyroby azbestowe w województwie kujawsko-pomorskim oraz powiecie włocławskim.....	55
Tabela 28. Realizacja zadań z zakresu gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadom i w powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017	56
Tabela 29. Obszary zieleni na terenie powiatu włocławskiego w 2017 roku	65
Tabela 30. Powierzchnia lasów na terenie powiatu włocławskiego w 2017 roku	65
Tabela 31. Realizacja zadań z zakresu działań w obszarze zasoby przyrodnicze w powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017	66
Tabela 32. Realizacja zadań w obszarze zagrożenia poważnymi awariami w powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017	71
Tabela 33. Wskaźniki monitorowania Programu ochrony środowiska dla powiatu włocławskiego	73
Tabela 34. Realizacja zadań w latach 2016-2017	81

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie powiatu włocławskiego na tle województwa kujawsko-pomorskiego	11
Rysunek 2. Rozmieszczenie gmin powiatu włocławskiego	12
Rysunek 3. Wykres zmiany w liczbie ludności w powiecie włocławskim w latach 2015-2017	13
Rysunek 4. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie włocławskim w latach 2015-2017	19
Rysunek 5. Powiat włocławski na tle regionów fizyczno-geograficznych	23
Rysunek 6. Róża wiatrów dla stacji w Toruniu	24
Rysunek 7. Położenie powiatu włocławskiego na tle dorzeczy	36
Rysunek 8. Jednolite części wód powierzchniowych - rzecznych na terenie powiatu włocławskiego	37
Rysunek 9. Jednolite części wód podziemnych na obszarze powiatu włocławskiego	41
Rysunek 10. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na obszarze powiatu włocławskiego	42
Rysunek 11. Rozmieszczenie złóż na terenie powiatu włocławskiego	48
Rysunek 12. Podział województwa kujawsko-pomorskiego na regiony gospodarki odpadami	54
Rysunek 13. Położenie form ochrony przyrody w powiecie włocławskim	59

Spis wykresów

Wykres 1. Zmiany długości sieci kanalizacyjnej w gminie	75
Wykres 2. Zmiana liczby przyłączy kanalizacyjnych w gminie	75
Wykres 3. Zmiany długości sieci wodociągowej w gminie	76
Wykres 4. Zmiana liczby przyłączy wodociągowych	76
Wykres 5. Ilość ścieków odprowadzonych do oczyszczalni	77
Wykres 6. Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	77
Wykres 7. Udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	78
Wykres 8. Zmiany liczby pomników przyrody	78
Wykres 9. Zmiany liczby zbiorników bezodpływowych	79
Wykres 10. Wskaźnik lesistości	79

Wykaz Skrótów

Skrót	Wyjaśnienie skrótu
b.d.	Brak danych
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych
JCWpd	Jednolite Części Wód Podziemnych
KDPR	Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej
KPPSP	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PEM	Pola elektromagnetyczne
PIB	Państwowy Instytut Badawczy
PM10	Pył zawieszony o granulacji do 10 μm
PM2,5	Pył zawieszony o granulacji do 2,5 μm
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POŚ	Program Ochrony Środowiska
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PZD	Powiatowy Zarząd Dróg
PZRP	Plany zarządzania ryzykiem powodziowym
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WSSE	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZWiK	Zakład Wodociągów i Kanalizacji
ZZ	Zarząd Zlewni
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka

1. WSTĘP

1.1. Podstawa prawna wykonania raportu

Konieczność sporządzenia raportu z realizacji Programu ochrony środowiska wynika z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r., poz. 1396 ze zm.

1.2. Cel wykonania raportu

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r., poz. 1396 ze zm.) z wykonania programów ochrony środowiska, co dwa lata sporządza się raporty.

Przygotowanie niniejszego Raportu ma na celu zebranie w jednym dokumencie danych, które będą stanowiły podstawę do oceny stanu realizacji celów wynikających z Programu ochrony środowiska.

Raport z realizacji Programu ochrony środowiska obejmujący lata 2016 – 2017, zwany dalej *Raportem*, obejmuje analizę wykonania zadań określonych w *Programie ochrony środowiska dla Powiatu Włocławskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą na lata 2020 – 2024*. Dokument ten weryfikuje i ocenia realizację zadań z zakresu ochrony i poprawy stanu środowiska zapisanych w wyżej wymienionych dokumentach.

1.3. Okres jaki obejmuje raport

Okres za jaki sporządzany jest raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla Powiatu Włocławskiego obejmuje lata 2016 – 2017.

1.4. Źródła danych

Dane dotyczące realizacji poszczególnych zadań wyznaczonych w programach ochrony środowiska za lata 2016 - 2017 pozyskano poprzez ankietyzację jednostek wyznaczonych jako wdrażające poszczególne zadania w danym roku. Ankietyzacji poddano:

- Starostwo Powiatowe we Włocławsku
- Nadleśnictwo Koło
- Nadleśnictwo Krzeszowice
- Nadleśnictwo Włocławek
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Zarząd Dróg Powiatowych we Włocławsku
- Wojewódzki Inspektorat ochrony Środowiska w Bydgoszczy
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy
- Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej we Włocławku
- Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad
- Zarząd Zlewni we Włocławku

- Okręgowy Urząd Górniczy w Gdańsku
- Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
- Na podstawie otrzymanych odpowiedzi oraz danych zawartych w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego sporządzono Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla Powiatu Włocławskiego za lata 2016 - 2017.

2. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO

Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla Powiatu Włocławskiego za lata 2016 – 2017 obejmuje swoim zakresem Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą na lata 2020– 2024. Poniżej przedstawiono cele wyznaczone do realizacji w ww. dokumencie.

Zadania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Włocławskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą na lata 2020 – 2024 zostały wyznaczone w oparciu o następujące cele:

1. Poprawa jakości powietrza
2. Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców powiatu
3. Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko
4. Ochrona przed powodzią i suszą
5. Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód
6. Optymalizacja zużycia wody
7. Racjonalna gospodarka ściekowa
8. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż
9. Ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi
10. Racjonalna gospodarka odpadami
11. Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz zachowanie funkcji ekosystemów i walorów przyrodniczych
12. Zwiększenie lesistości
13. Zapobieganie ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków

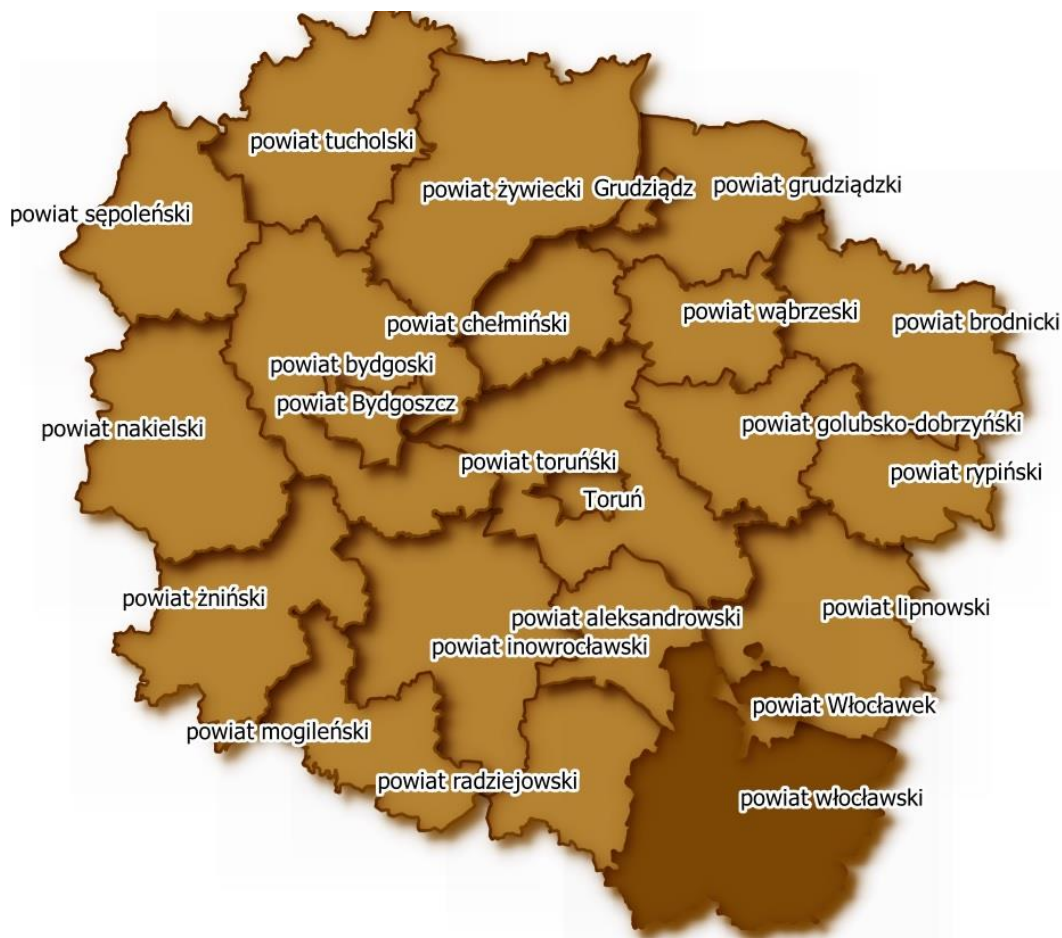
Wyznaczone do realizacji zadania zostały przedstawione w następujących obszarach interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
2. Zagrożenie hałasem
3. Pola elektromagnetyczne
4. Gospodarowanie wodami
5. Gospodarka wodno-ściekowa
6. Zasoby geologiczne
7. Gleby
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
9. Zasoby przyrodnicze
10. Zagrożenie poważnymi awariami

3. PODSTAWOWE DANE O POWIECIE WŁOCŁAWSKIM

3.1. Położenie i podział administracyjny

Powiat włocławski położony jest w centralnej Polsce, w południowo – wschodniej części województwa kujawsko – pomorskiego. Powiat włocławski od północy graniczy z Miastem Włocławek i powiatem lipnowskim (województwo kujawsko – pomorskie), od wschodu z powiatem płockim i gostyńskim (województwo mazowieckie), od południa z powiatem kutnowskim (województwo łódzkie) i powiatem kolskim (województwo wielkopolskie), a od zachodu z powiatem radziejowskim i powiatem aleksandrowskim (województwo kujawsko – pomorskie).

Rysunek 1. Położenie powiatu włocławskiego na tle województwa kujawsko-pomorskiego

źródło: opracowanie własne

Zgodnie z podziałem administracyjnym powiat włocławski podzielony jest na 13 jednostek samorządowych, w skład których wchodzi:

- Gmina Miejska Kowal
- gminy miejsko-wiejskie:
 - Brześć Kujawski,

- Chodecz,
 - Izbica Kujawska,
 - Lubień Kujawski,
 - Lubraniec,
- gminy wiejskie:
 - Baruchowo,
 - Boniewo,
 - Chocień,
 - Fabianki,
 - Kowal,
 - Lubanie,
 - Włocławek

Rozmieszczenie gmin na terenie powiatu przedstawia rysunek 2.

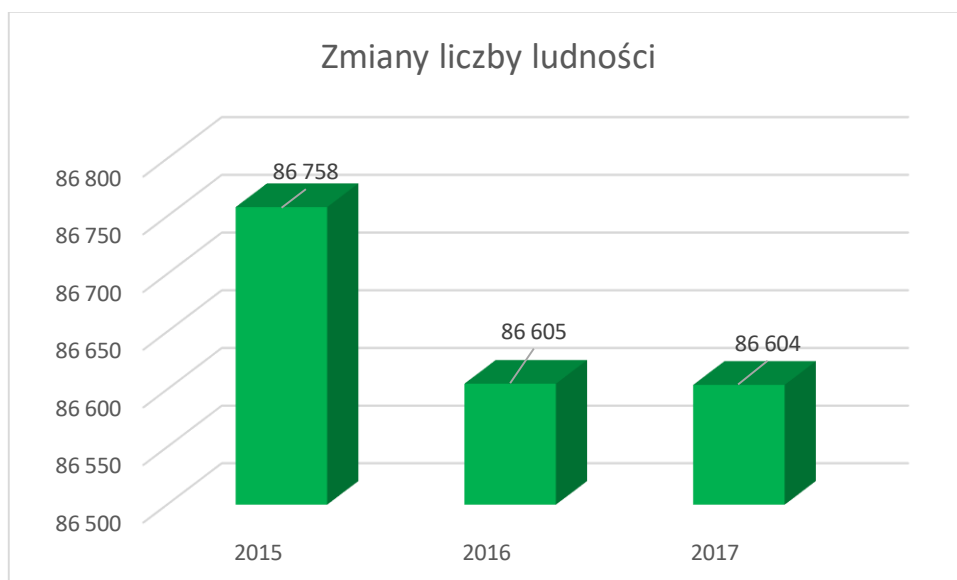
Rysunek 2. Rozmieszczenie gmin powiatu włocławskiego

źródło: opracowanie własne

3.2. Demografia

W 2017 roku według danych GUS powiat włocławski, którego powierzchnia wynosi 147 363 ha zamieszkiwało 86 604 osób, w tym 42 873 mężczyzn i 43 731 kobiet.

Liczba ludności na przestrzeni ostatnich lat wykazuje tendencję malejącą. Od 2015 roku liczba ta zmalała o 154 osoby. Wskaźnik gęstości zaludnienia na 1 km² w roku 2017 wyniósł 59. Zmiany liczby ludności w ostatnich latach przedstawia rysunek poniżej.

Rysunek 3. Wykres zmiany w liczbie ludności w powiecie włocławskim w latach 2015 - 2017

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Do najbardziej zaludnionych gmin w powiecie należy Brześć Kujawski, gdzie mieszka 11 541 osób oraz Fabianki z liczbą ludności 10 002. Liczba ludności w obu gminach wykazuje tendencję wzrostową na przestrzeni ostatnich lat. Największy wskaźnik gęstości zaludnienia występuje w gminie Kowal i na rok 2017 wyniósł 757 os/km². Najmniejszy wskaźnik gęstości zaludnienia występuje w gminie Baruchowo oraz Włocławek i kształtuje się na poziomie 33 os/km².

Tabela 1. Liczba ludności oraz gęstość zaludnienia w gminach powiatu włocławskiego

Gmina	2015		2016		2017	
	Liczba os.	Ludność na km ²	Liczba os.	Ludność na km ²	Liczba os.	Ludność na km ²
Miasto Kowal	3 548	758	3 554	759	3 544	757
Baruchowo	3 535	33	3 517	33	3 482	33
Boniewo	3 484	45	3 457	45	3 392	44
Brześć Kujawski	11 580	77	11 519	76	11 541	76
Choceń	8 017	80	8 009	80	8 022	80

Chodecz	6 178	51	6 131	50	6 093	50
Fabianki	9 901	131	9 959	131	10 002	132
Izbica Kujawska	7 764	59	7 746	59	7 735	59
Kowal	3 942	34	3 932	34	3 959	34
Lubanie	4 618	67	4 631	67	4 611	66
Lubień Kujawski	7 440	49	7 392	49	7 412	49
Lubraniec	9 708	66	9 639	65	9 598	65
Włocławek	7 043	32	7 119	32	7 213	33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W kształtowaniu wielkości zaludnienia zasadnicze znaczenie odgrywają takie czynniki, jak: przyrost naturalny, który w przypadku tego powiatu jest ujemny, saldo migracji, współczynnik feminizacji oraz struktura wiekowa ludności.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności w powiecie włocławskim w latach 2015 - 2017

Wyszczególnione:	2015	2016	2017
Przyrost naturalny ogółem	-203	-154	-192
W tym: Mężczyźni	-143	-124	-119
W tym: Kobiety	-60	-30	-73
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,46	8,65	9,03
Zgony na 1000 ludności	10,80	10,42	11,25
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,3	-1,8	-2,2

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Współczynnik feminizacji określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn wynosi 102 i jest on niezmienny na przestrzeni ostatnich lat.

Przyrost naturalny określający tendencję rozwoju populacji obszaru na przestrzeni ostatnich lat miał wartość ujemną. Najniższą wartość zanotowano w 2015 roku tj. -203. W roku 2017 wynosił on -192. Liczba urodzeń żywych na 1000 ludności oraz zgonów na 1000 ludności waha się w ostatnich latach i w 2017 roku wyniosła kolejno 9,03 oraz 11,25.

Tabela 3. Struktura ludności powiatu włocławskiego, według ekonomicznej grupy wieku udział procentowy w latach 2015 - 2017

Wyszczególnione:	Jednostka	2015	2016	2017
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	%	18,2	17,8	17,8
Ludność w wieku produkcyjnym	%	63,7	63,5	63,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym	%	18,1	18,6	19,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2015 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosił 18,2% ogółu społeczeństwa powiatu, w wieku produkcyjnym 63,7%, wieku poprodukcyjnym stanowił 18,1% ogółu społeczeństwa powiatu. Natomiast w 2017 r. udział mieszkańców powiatu włocławskiego w wieku przedprodukcyjnym wynosił 17,8%, w wieku produkcyjnym 63,1%, a w poprodukcyjnym 19,2%.

Oznacza to że liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym utrzymała się na podobnym poziomie z niewielką tendencją spadkową, a liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła, co może świadczyć o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa.

3.3. Infrastruktura

Zaopatrzenie mieszkańców w wodę

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej ludności w 2017 r. na jednego mieszkańca na terenie powiatu wrocławskiego wynosiło 37,4 m³ i wzrasta z roku na rok.

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej na terenie powiatu wynosiła w 2017 r. 2 090,1 km. Długość ta zwiększyła się o 66,7 km względem 2015 roku. Ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła w 2015 roku 20 527 szt., a w 2017 r. ilość przyłączy zwiększyła się o 324 sztuk i wynosiła 20 851 sztuk. Ogółem w powiecie w 2017 r. z sieci wodociągowej korzystało 95,1% mieszkańców

Najważniejsze informacje o rozwoju sieci wodociągowej na terenie powiatu wrocławskiego przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 4. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie powiatu wrocławskiego w latach 2015 - 2017

L.p.	Jednostka	Jednostka	2015	2016	2017
1.	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	2 023,4	2 026,5	2 090,1
2.	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	20 527	21 345	20 851
3.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	3 490,0	3 595,0	3 117,2
4.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	82 578	82 511	82 341
5.	Ludność korzystająca z instalacji	%	95,2	95,3	95,1
6.	Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³	36,3	41,2	37,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najmniejszym udziałem ludności korzystającej z sieci wodociągowej charakteryzuje się gmina Lubień Kujawski – 83,6%. Wysokim wskaźnikiem charakteryzuje się Miasto Kowal, gmina: Fabianki, Kowal oraz Lubraniec, gdzie niemal wszyscy mieszkańcy korzystają z sieci wodociągowej. Ogółem udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców w gminach powiatu wrocławskiego jest bardzo wysoki.

Charakterystyka sieci wodociągowej w gminach powiatu wrocławskiego przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Charakterystyka sieci wodociągowej w gminach powiatu włocławskiego

Gmina	Długość sieci wodociągowej	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w ogólnej licznie mieszkańców	Przyłącza do budynków	Zużycie wody na 1 mieszkańca
jednostka	km	os	%	szt.	m ³
rok	2017 r.	2017 r.	2017 r.	2017 r.	2017 r.
Miasto Kowal	27,7	3 540	99,9	861	30,4
Baruchowo	80,5	3 398	97,6	900	30,5
Boniewo	121,0	3 320	97,9	997	32,9
Brześć Kujawski	232,0	11 358	98,4	2 542	41,0
Chocień	218,4	7 120	88,8	1 154	49,8
Chodecz	161,4	5 508	90,4	1 426	33,1
Fabianki	202,8	9 965	99,6	2 731	43,3
Izbica Kujawska	193,3	7 145	92,4	2 024	33,9
Kowal	147,1	3 955	99,9	1 140	33,8
Lubanie	107,3	4 606	99,9	1 415	34,1
Lubień Kujawski	216,4	6 197	83,6	1 629	29,8
Lubraniec	241,2	9 588	99,9	2 041	31,5
Włocławek	141,0	6 641	92,1	1 191	29,4

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sieć kanalizacyjna

Ścieki komunalne

Całkowita długość sieci kanalizacyjnej w powiecie włocławskim w 2017 roku według danych GUS wynosiła w 377,4 km. Z dostępnych danych wynika, że długość czynnej sieci kanalizacyjnej wzrasta corocznie. Względem roku 2015 długość ta zwiększyła się o 46 km.

Do budynków mieszkalnych i zbiorowych prowadzi około 7 440 przyłączy. W roku 2017 z sieci kanalizacyjnej korzystało około 35 699 mieszkańców powiatu włocławskiego co stanowi 41,2% ogółu mieszkańców.

W 2017 roku odprowadzono 1 316,0 dm³ ścieków.

W tabeli niżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu włocławskiego w latach 2015 – 2017.

Tabela 6. Sieć kanalizacyjna na terenie powiatu włocławskiego w latach 2015 - 2017

Wyszczególnienie	Jedn.	Rok		
		2015	2016	2017
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	331,4	375,3	377,4

Wyszczególnienie	Jedn.	Rok		
		2015	2016	2017
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	6 762	7 226	7 440
Ścieki odprowadzone	dam ³	1 014,0	1 190,0	1 316,0
% ludności korzystający z sieci kanalizacyjnej	%	39,5	40,7	41,2
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	34 236	35 209	35 699

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 7 przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące sieci kanalizacyjnej w podziale na poszczególne gminy powiatu wrocławskiego.

Tabela 7. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej w gminach powiatu wrocławskiego

Gmina	Długość sieci kanalizacyjnej	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	Udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogólnej licznie mieszkańców	Przyłącza do budynków	Ścieki odprowadzone
jednostka	km	os	%	szt.	m ³
rok	2017 r.	2017 r.	2017 r.	2017 r.	2017 r.
Miasto Kowal	29,5	3 540	99,9	872	257,0
Baruchowo	8,1	811	23,3	181	19,0
Boniewo	7,8	545	16,1	144	18,0
Brześć Kujawski	73,2	7 854	65,7	1 345	247,0
Chocień	64,4	4 039	50,3	1 027	111,0
Chodecz	14,2	1 999	32,8	410	109,0
Fabianki	38,1	4 568	45,7	685	88,0
Izbica Kujawska	14,4	2 020	26,1	655	103,0
Kowal	25,7	1 166	29,5	242	22,0
Lubanie	25,6	1 875	40,7	454	41,0
Lubień Kujawski	33,9	2 120	28,6	450	122,0
Lubraniec	20,8	3 426	35,7	506	100,0

Włocławek	21,7	2 006	27,8	469	79,0
------------------	------	-------	------	-----	------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ścieki systemem kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej dopływają do 18 oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenie powiatu włocławskiego

Łączna przepustowość oczyszczalni zlokalizowanych na terenie powiatu włocławskiego w 2017 roku wynosiła 5 726 m³/dobę (dane GUS stan na 30.09.2017 r.). W tym samym roku z oczyszczalni korzystało około 33 558 mieszkańców powiatu. W statystykach zauważyć można tendencję wzrostową w udziale mieszkańców korzystających z oczyszczalni w powiecie. W podziale na gminy największy udział mają najbardziej zaludnione gminy tj. Brześć Kujawski (7 854 osób), Chocień (4 039 osób), Fabianki (4 568 osób).

Wzrastająca długość sieci kanalizacyjnej, pozwala na przyłączenie większej ilości mieszkańców do zbiorczego systemu usuwania ścieków. Wszystkie gminy posiadają własne, gminne oczyszczalnie ścieków. Na terenach, gdzie podłączenie sieci kanalizacyjnej było do tej pory niemożliwe lub nieopłacalne ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych. W 2017 roku na terenie powiatu włocławskiego zanotowano 7 908 zbiorników bezodpływowych. Najwięcej było ich w gminie Fabianki – 1 558 szt. oraz w gminie Izbica Kujawska – 1 158 szt. W tym samym roku w powiecie działało 3 938 przydomowych oczyszczalni ścieków, najwięcej w gminie Brześć Kujawski - 627 szt. oraz w gminie Lubraniec 560 szt.

Tabela 8. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w gminach powiatu włocławskiego w 2017 roku

Gmina	Zbiorniki bezodpływowe [szt.]	Oczyszczalnie przydomowe [szt.]
Miasto Kowal	18	0
Baruchowo	365	393
Boniewo	184	319
Brześć Kujawski	86	627
Chocień	115	332
Chodecz	565	118
Fabianki	1 558	226
Izbica Kujawska	1 158	148
Kowal	420	259
Lubanie	845	110
Lubień Kujawski	997	380
Lubraniec	957	560
Włocławek	640	376
Powiat Włocławski	7 908	3 938

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

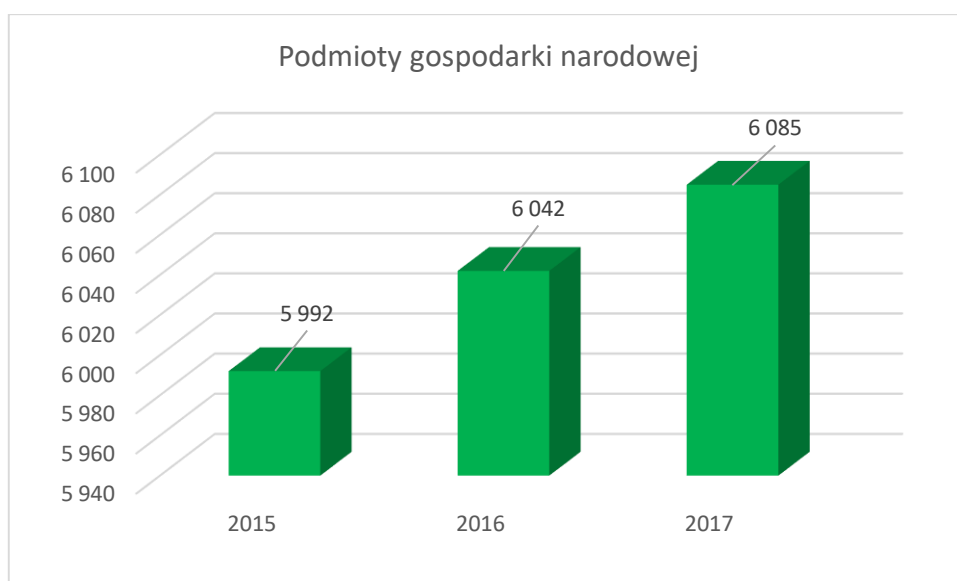
Infrastruktura komunikacyjna

Powiat włocławski posiada bardzo dobrze rozwiniętą infrastrukturę komunikacyjną. Przez teren powiatu przebiegają następujące drogi:

- Krajowe:
 - A1 (E75) Gdańsk Toruń Włocławek Łódź Górny Śląsk Gorzyczki,
 - Nr 62 Strzelno Włocławek Płock Nowy Dwór Mazowiecki Wyszaków Siemiatycze,
 - Nr 67 Włocławek Lipno,
 - Nr 91 Gdańsk Toruń Włocławek Łódź Górny Śląsk Cieszyn
- wojewódzkie:
 - Nr 252 - Włocławek - Brzezie - Zakrzewo – Inowrocław
 - Nr 268 - Brześć Kujawski 62 - Wieniec - Brzezie 252
 - Nr 265 - Brześć Kujawski - Kowal, A1, 91 - Gostynin 60
 - Nr 269 - Szczerkowo 263 - Izbica Kujawska 270 – Kowal
 - Nr 270 – Koło – Brześć Kujawski

3.4. Gospodarka

W powiecie włocławskim na przestrzeni lat 2015 - 2017 zaobserwowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych, co jest związane ze stałym rozwojem gospodarczym gminy. W roku 2017 w powiecie zarejestrowanych było 6 085 podmiotów gospodarczych, czyli o 93 podmioty więcej niż w 2015.

Rysunek 4. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie włocławskim w latach 2015 - 2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę podmiotów gospodarczych w gminach powiatu włocławskiego w 2017 roku. Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w gminie Fabianki – 1 016, zaś najmniej w gminie Lubanie – 30.

Tabela 9. Podmioty gospodarcze na terenie powiatu włocławskiego w 2017 roku

Gmina	Podmioty gospodarcze
Miasto Kowal	391
Baruchowo	239
Boniewo	147
Brześć Kujawski	849
Chocień	468
Chodecz	372
Fabianki	1 016
Izbica Kujawska	472
Kowal	233
Lubanie	30
Lubień Kujawski	406
Lubraniec	589
Włocławek	603
Powiat Włocławski	6 199

Wśród 6 085 podmiotów gospodarczych w 2017 roku 258 przypadło na rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, a 1 566 podmiotów działało w przemyśle i budownictwie. Pozostała działalność objęła 4 261 podmiotów. W sektorze prywatnym działało 5 872 podmiotów, zaś w sektorze publicznym jedynie 203 podmioty.

Tabela 10. Liczba podmiotów gospodarczych według grup rodzajów działalności w 2017 roku

Wyszczególnione	Liczba podmiotów
ogółem	6 085
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	258
przemysł i budownictwo	1 566
pozostała działalność	4 261

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W powiecie włocławskim na koniec 2017 roku zarejestrowanych było 6 104 osób bezrobotnych z czego 2 632 to bezrobotni mężczyźni, a 3 472 to bezrobotne kobiety. Najwięcej osób bezrobotnych było w gminie Brześć Kujawski – 781, niewiele mniej w gminie Lubraniec – 758. Najmniejsze bezrobocie było

w gminie Kowal – 192 osób oraz gminie Baruchowo – 222 osoby.

Stopa bezrobocia w powiecie zmalała względem roku 2015, gdzie wynosiła 20,3%. W roku 2017 wyniosła 18,5%.

Tabela 11. Liczba osób bezrobotnych w powiecie włocławskim w 2017 roku

Gmina	ogółem	mężczyźni	kobiety
Miasto Kowal	225	110	115
Baruchowo	222	87	135
Boniewo	338	159	179
Brześć Kujawski	781	318	463
Choceń	739	332	407
Chodecz	506	238	268
Fabianki	522	209	313
Izbica Kujawska	552	230	322
Kowal	192	88	104
Lubanie	252	91	161
Lubień Kujawski	560	249	311
Lubraniec	758	334	424
Włocławek	457	187	270
Powiat Włocławski	6 104	2 632	3 472

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.5. Ukształtowanie powierzchni ziemi

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną wg Jerzego Kondrackiego, powiat włocławski położony jest w granicach sześciu mezoregionów:

- Pojezierza Kujawskiego,
- Kotliny Płockiej,
- Równiny Inowrocławskiej,
- Kotliny Toruńskiej,
- Pojezierza Dobrzyńskiego
- Wysoczyzny Kłodawskiej.

Pojezierze Kujawskie oraz Równina Inowrocławska należy do makroregionu Pojezierze Wielkopolski. Pojezierze Kujawskie jest wysoczyzną jeziorną o wysokościach do 159 m n.p.m. Pojezierze Kujawskie ma krajobraz równinny, którego południowe krańce wyznaczają najdalszy zasięg ostatniego zlodowacenia. Południową część regionu przecinają dwa pasma wzgórz morenowych, rozdzielonych

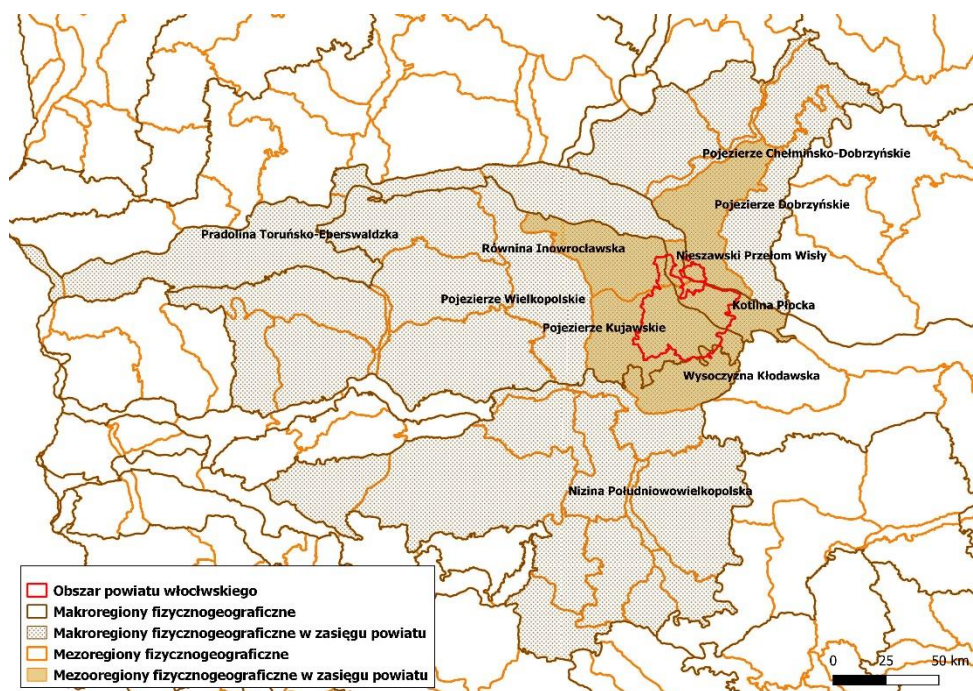
biegiem Noteci. Rozmiary jezior są stosunkowo małe oprócz tych położonych w tzw. *rynnie goplańskiej* – m.in. Jezioro Głuszyńskie i Jezioro Pątnowskie. Pojezierze Kujawskie jest przede wszystkim regionem rolniczym o żyzny chlebach i ograniczonym zalesieniu.

Równina Inowrocławska jest równiną o wysokości do 100 m n.p.m. o nielicznych małych jeziorach na północnym zachodzie. Charakterystyczną cechą regionu są stosunkowo niskie roczne opady (do 500 mm, czyli najniższe w Polsce). Równina Inowrocławska jest przede wszystkim regionem rolniczym o czarnych żyznych ziemiach pobagiennych (tzw. Czarne Kujawy). W podłożu regionu jest tzw. tektoniczny wał kujawski, gdzie występują wysady soli kamiennej (solanki Inowrocławia i Ciechocinka).

Kotlina Toruńska stanowiąca część makroregionu Pradoliny Toruńsko–Eberswaldzkiej ciągnie się na linii wschód-zachód obniżeniem terenu wzdłuż Wisły. Maksymalną szerokość 25 km Kotlina osiąga w okolicy Bydgoszczy. Wypełniona jest systemem teras rzecznych, wśród których najniższa jest zalewowa, a wyższe zajmują wydmy śródlądowe o wysokości 10-25 m, maksymalnie osiągające 40 m wysokości względnej. Kotlina Płocka, również należąca do makroregionu Pradoliny Toruńsko–Eberswaldzkiej stanowi wysoki taras Wisły. Znajdują się tu 63 jeziora, ozy i kemy, częściowo przemodelowane przez wiatr w wały wydmowe, stanowiące najbliższy Warszawy zalesiony fragment krajobrazu pojeziernego, nazywany niekiedy Pojezierzem Gostynińskim.

Pojezierze Dobrzyńskie to mezoregion wchodzący w skład Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego, położony w obrębie form polodowcowych fazy leszczyńskiej i poznańskiej ostatniego zlodowacenia. Jezior jest niewiele i nie zajmują one dużych powierzchni. Wysoczyzna Kłodawska należy do makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej i jest krajobrazowo monotonna morenową równiną denudacyjną, przez którą przebiega tektoniczny wał kujawski z wysadem soli kamiennej (eksploatacja w Kłodawie). Jest to region o dominującym charakterze rolniczym.

Podział fizycznogeograficzny powiatu włocławskiego został przedstawiony na poniższej rycinie.

Rysunek 5. Powiat włocławski na tle regionów fizyczno-geograficznych

Źródło: Opracowanie własne

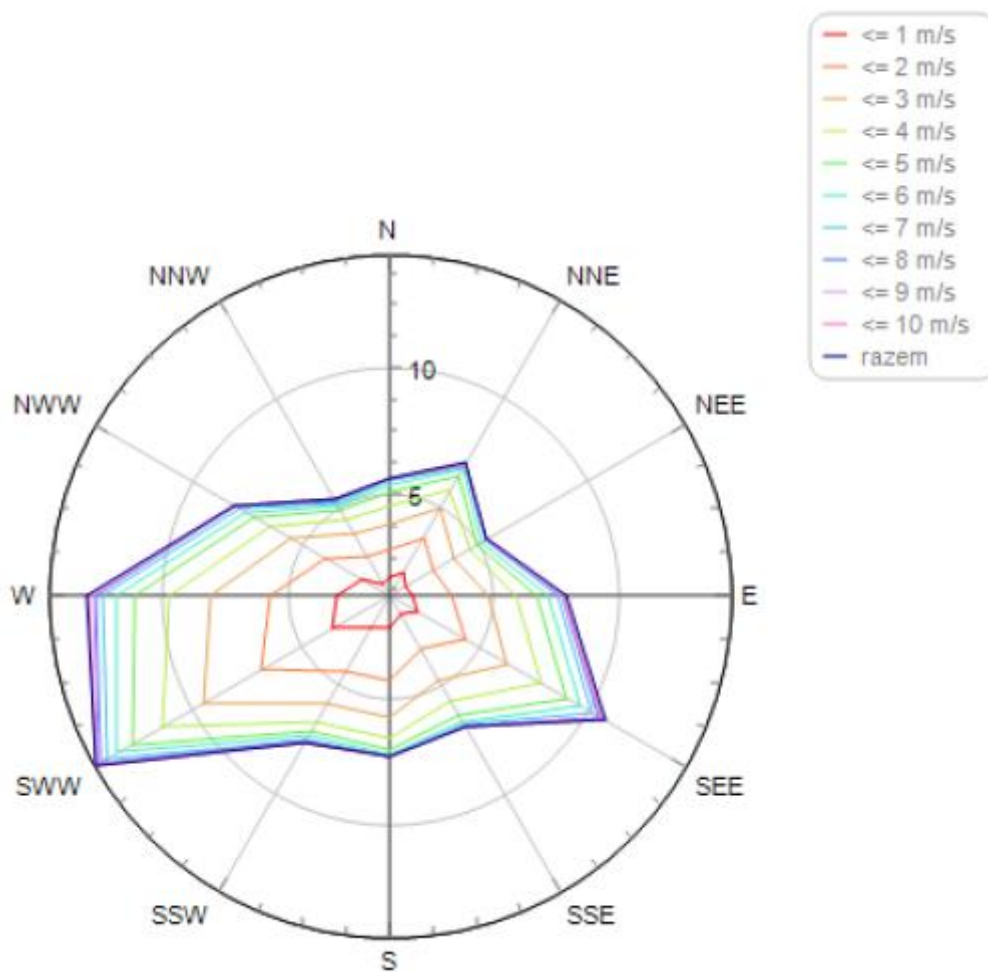
3.7. Klimat

Według regionalizacji klimatycznej Wosia powiat włocławski położony jest w XVII i IX regionie klimatycznym – Środkowopolskim i Środkowomazowieckim. Region Środkowopolski obejmuje swoim zasięgiem Wyżynę Łódzką i sięga aż po Wyżynę Krakowsko – Częstochowską. W porównaniu do innych regionów cechuje się on największą liczbą dni ciepłych i pochmurnych, szczególnie z pogodą bardzo ciepłą, pochmurną, ale bez opadów. Takich dni jest odpowiednio 62 i 41. Dni ciepłych, bez opadu jest średnio 59 w ciągu roku.

Region Środkowomazowiecki obejmuje swym zasięgiem środkową część Niziny Mazowieckiej, a w całości Kotlinę Warszawską. W porównaniu z innymi regionami, notuje się stosunkowo dużą liczbę dni ciepłych i pochmurnych. Dni z taką pogodą średnio w roku jest prawie 63. Wśród nich szczególnie często pojawiają się dni z pogodą bardzo ciepłą i jednocześnie pochmurną bez opadu. Takich dni jest w roku średnio 41. Do licznych na tym obszarze należą także dni bardzo ciepłe bez opadu, których jest ok. 59. Nieco mniej w ciągu roku niż na innych terenach jest tutaj dni z pogodą przymrozkową bardzo chłodną (tylko ok. 38 dni), oraz umiarkowanie zimną i jednocześnie pochmurną, którą średnio w roku cechuje ok. 12 dni.

Powiat włocławski charakteryzuje się korzystnymi dla rolnictwa warunkami klimatycznymi. Średnie temperatury roczne wahają się w granicach 8,1 °C. Okres wegetacyjny trwa 217 dni. Średnie roczne sumy opadów oscylują w granicach 500 mm na rok, w okolicach Brześcia Kujawskiego wynoszą 433 mm. Powiat włocławski cechuje się największą częstością wiatrów z kierunku zachodniego. Wiatry zachodnie przynoszą powietrze wilgotne pochodzenia atlantyckiego w zimie, co powoduje odwilże,

a latem chłodne powietrze.

Rysunek 6. Róża wiatrów dla stacji w Toruniu

Źródło: www.meteoblue.pl

4. REALIZACJA ZADAŃ W LATACH 2016 – 2017

Wyznaczone do realizacji zadania zostały przedstawione w następujących obszarach interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakość powietrza,
2. Zagrożenia hałasem,
3. Pola elektromagnetyczne,
4. Gospodarowanie wodami,
5. Gospodarka wodno-ściekowa,
6. Zasoby geologiczne
7. Gleby
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
9. Zasoby przyrodnicze
10. Zagrożenia poważnymi awariami

Dane dotyczące realizacji poszczególnych zadań wyznaczonych w programach ochrony środowiska za lata 2016 i 2017 pozyskano poprzez ankietyzację jednostek wyznaczonych jako wdrażające poszczególne zadania w danym roku.

4.1. Ochrona jakości powietrza i odnawialne źródła energii

Powiat włocławski należy do strefy kujawsko-pomorskiej pod względem oceny jakości powietrza. Ocenę jakości powietrza wykonano w oparciu o wyniki badań emisji zanieczyszczeń powietrza przeprowadzonych w 2017 roku, przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Bydgoszczy. Wykorzystano wyniki z pomiarów przeprowadzonych przez 21 stacji monitoringu powietrza w podziale na cztery strefy: m. Bydgoszcz, m. Toruń, m. Włocławek, strefa kujawsko-pomorska. Ocena jakości powietrza przeprowadzona w 2017 roku obejmowała klasyfikację wg. kryteriów dotyczących zarówno ochrony zdrowia jak i ochrony roślin.

Roczną ocenę jakości powietrza w strefie kujawsko –pomorskiej wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia dla:

- dwutlenku siarki –SO₂,
- dwutlenku azotu –NO₂,
- tlenku węgla –CO,
- benzenu –C₆H₆,
- pyłu o PM₁₀,
- pyłu zawieszonego PM_{2,5},
- ołowiu w pyle –Pb (PM₁₀),
- arsenu w pyle –As(PM₁₀),
- kadmu w pyle –Cd (PM₁₀),
- niklu w pyle –Ni (PM₁₀),
- benzo(a)pirenu w pyle –B(a)P(PM₁₀),

- ozonu –O₃.

oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla:

- dwutlenku siarki –SO₂,
- tlenków azotu –NO_x,
- ozonu –O₃określonego współczynnikiem AOT40.

Tabela 12. Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia w roku 2017

Rok	SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5	O ₃ – poziom docelowy	C ₆ H ₆	CO	Pb(PM10)	As(PM10)	Cd(PM10)	Ni(PM10)	BaP(PM10)
2017	A	A	C	A/C1	A	A	A	A	A	A	A	C

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim, Raport za rok 2017, WIOŚ

Bydgoszcz

W roku 2017 w rocznej ocenie jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia, zanotowano przekroczenia pyłu PM10 pyły PM2,5 i benzo(a)pirenu.

Źródłem wysokich stężeń benzo(a)pirenu są procesy spalania paliw w celach grzewczych, w szczególności w paleniskach sektora komunalno-bytowego oraz ruch komunikacyjny. W przypadku pyłów PM10 i PM2,5 głównym powodem przekroczeń jest: emisja powierzchniowa, emisja pochodząca z komunikacji, napływ zanieczyszczeń spoza terenu gminy, aerozole wtórne pochodzące z przemian fizyko-chemicznych innych zanieczyszczeń oraz emisja powierzchniowa z indywidualnego ogrzewania budynków.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla, oraz arsen, kadm, ołów, nikiel w pyle PM 10 i ozon normy były dotrzymane, stąd strefa kujawsko-pomorska została zaliczona do klasy A.

W ocenie jakości powietrza za rok 2017 dla strefy kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin nie stwierdzono przekroczeń dla: dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz wartości docelowej ozonu.

Tabela 13. Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin w roku 2017

Rok	SO ₂	NO _x	O ₃
2017	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim, Raport za rok 2017, WIOŚ

Bydgoszcz

4.1.1. Zadania zrealizowane w obszarze ochrona klimatu i jakości powietrza

Tabela 14. Realizacja zadań z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie powiatu włocławskiego w latach 2016 – 2017

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 - 2017
				2016 – 2017		
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Domu Pomocy Społecznej w Wilkowiczkach wraz z opracowaniem dokumentacji projektowo kosztorysowej	2016	Powiat Włocławski	3 234 198,95	Budżet powiatu	2 080 698,95 – koszty poniesione przez Gminę Włocławek, 1 153 500 – koszty poniesione przez Powiat Włocławski
2.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w powiecie włocławskim Starostwo Powiatowe we Włocławku	2016	Powiat Włocławski	705 543,00	Budżet powiatu	Zadanie zrealizowane całkowicie
3.	Modernizacja systemów ogrzewania w obiektach będących we władaniu Starostwa Powiatowego	b.d.	Powiat Włocławski	23 593, 00	Budżet powiatu	Zadanie zrealizowane całkowicie
4.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminach	2016-2014	Gminy	b.d.	EFRR, RPO Woj. Kuj Pom., budżet gminy	
5.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych będących w zarządzie jednostek administracji publicznej	2016-2024	Gminy	b.d.	Budżet gmin, fundusze UE	
6.	Ograniczenie niskiej emisji z sektora komunalnego poprzez działania termomodernizacyjne budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych	2016-2017	Miasto Kowal, mieszkańcy, zarządcy nieruchomości	b.d.	Budżet gminy	
7.	Rozbudowa sieci gazowej w gminach i przyłączenie do sieci gazowej gospodarstwa domowych	2016-2014	Gminy, PGNiG, Mieszkańcy gminy	b.d.	Budżet gminy, WFOŚiGW, środki własne PGNiG, odbiorcy gazu	

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 - 2017
				2016 – 2017		
8.	Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania na bardziej ekologiczne	2016-2017	Gminy	b.d.	Budżet gminy, fundusze UE	
9.	Ograniczanie emisji do powietrza poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gminy	
10.	Promowanie budownictwa z materiałów energooszczędnych	b.d.	Gminy, Podmioty gospodarcze	b.d.	Środki własne PG	
11.	Zachęcanie mieszkańców do termomodernizacji budynków mieszkalnych (docieplanie, wymiana stolarki) szkolenia z pozyskiwanie funduszy, dotacje	b.d.	Gminy, stowarzyszenia	b.d.	Środki własne	
12.	Zwiększenie świadomości mieszkańców co do konieczności ochrony powietrza	b.d.	Gminy	b.d.	Budżet, dotacje	
13.	Opracowanie i aktualizacja Planów Gospodarki Niskoemisyjnej	b.d.	Gminy	20 000,00	Budżet, dotacje	20 000,00 koszty poniesione przez gminę Włocławek
14.	Inwentaryzacja i aktualizacja źródeł emisji substancji do powietrza i stworzenie bazy danych na ten temat	Powiat Włocławski	W ramach działań statutowych	b.d.	Budżet powiatu	
15.	Montaż mikroinstalacji OZE w ramach Gminnego Programu Prosumenckiego dla gminy Kowal	b.d.	Gmina Kowal	b.d.	Budżet gminy, WFOŚiGW	
16.	Budowa urzędzeń fotowoltaicznych z wyposażeniem	2016-2019	Gmina Boniewo	b.d.	Budżet gminy 15%, RPO Woj. Kuj. pom. 85 %	
17.	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalizacji odnawialnych źródeł energii	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gminy	

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 - 2017
				2016 – 2017		
18.	Montaż instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii na budynkach użyteczności publicznej i w domach prywatnych	2016-2017	Gminy	b.d.	Budżet gminy, RPO Woj. Kuj. Pom., wkład własny mieszkańców	
19.	Niezbędne prace sieciowe wynikające z planów oraz zamierzeń inwestycyjnych w obszarze sieci przesyłowych, w tym kontynuowanie modernizacji istniejącej sieci dystrybucyjnej dla potrzeb nowych odbiorców oraz OZE	2016-2017	Przedsiębiorstwa energetyczne	b.d.	Środki własne	
20.	Promocja OZE oraz stworzenie warunków organizacyjno-finansowych dla stosowania OZE w indywidualnych systemach grzewczych szkolenia, dotacje	b.d.	Gminy, Organizacje pozarządowe	b.d.	Budżet gminy, WFOŚiGW	
21.	Opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej i Geodezyjno-prawnej na realizację zadania inwestycyjnego Rozbudowa drogi powiatowej nr 2905C Szpetal Górny Kulin (ul. Dobrzańska)	2016	Powiat Włocławski	139 539,00	Budżet powiatu	Zadanie zrealizowane całkowicie
22.	Montaż instalacji świetlnej w m. Kruszyn przy drodze powiatowej nr 2909C Włocławek-Kruszyn-Choceń	2016	PZD w Jarantowicach	39 504,85	-	
23.	Dokonanie analizy natężenia ruchu i wypadkowości oraz zanieczyszczeń atmosfery związanej z ruchem tranzytowym przez miasta: Lubraniec, Kowal, Lubień Kujawski	b.d.	PZD w Jarantowicach	b.d.	-	
24.	Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg wojewódzkich rejonu Włocławek	2016-2024	ZDW Bydgoszcz	b.d.	Środki własne, RPO Województwa Kujawsko Pomorskiego	

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 - 2017
				2016 – 2017		
25.	Modernizacja i budowa dróg	2016-2024	Gminy	2 183 184, 15	Budżet gmin, PROW, dotacja KPUW Bydgoszcz	2 183 184,15 koszty poniesione przez Gminę Włocławek
26.	Budowa ścieżek rowerowych	2017-2019	Gminy	b.d.	Budżet gmin, EFRR	
27.	Dotacje celowe dla gmin na realizację zadań w zakresie dróg publicznych powiatowych w zakresie zimowego utrzymania dróg powiatowych oraz na bieżące utrzymanie odcinków dróg powiatowych powierzonych w zarząd gminie Boniewo oraz gminie Lubraniec	2016	Powiat Włocławski	447 589,63	Budżet powiatu	Zadanie zrealizowane całkowicie
28.	Opracowanie inwentaryzacji stanu dróg powiatowych	Koszty w ramach zadań statutowych PZD	PZD w Jarantowicach	20 840,00	Budżet PZD	
29.	Modernizacja oświetlenie drogowego	2016-2019	Gmina Boniewo i Miasto Kowal	b.d.	Dotacja 85%, budżet gminy	
30.	Prowadzenie kampanii promocyjnej wymiany aut na auta niskoemisyjne	b.d.	Gminy, Dealerzy samochodów	b.d.	Środki prywatne	
31.	Organizacja rajdów rowerowych i pieszych jako promocja ekologicznych środków transportu	b.d.	Gminy, stowarzyszenia, Lokalne organizacje ekologiczne	b.d.	Gminy stowarzyszenia lokalne	
32.	Kontrola dotrzymania przez podmioty korzystające ze środowiska standardów emisyjnych oraz wzmocnienie i prowadzenie systemu monitoringu powietrza	W ramach działań statutowych	WIOŚ	b.d.	Środki własne	
33.	Inwentaryzacja i aktualizacja źródeł emisji substancji do powietrza i stworzenie baz danych na ten temat	W ramach statutowych	Powiat Włocławski, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	b.d.	Budżet powiatu	

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 - 2017
				2016 – 2017		
34.	Działania naprawcze w miejscach, gdzie odnotowano przekroczenia pyłu PM10, PM2,5, bezno(a)pirenu i poziomu docelowego dla ozonu	b.d.	Powiat Włocławski, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, gminy, Podmioty gospodarcze	b.d.	Budżet powiatu, województwa, gmin	
35.	Współpraca w realizacji Programu Ochrony Powietrza	b.d.	Powiat Włocławski, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, gminy, podmioty gospodarcze	b.d.	Budżet powiatu, województwa, gmin	
Koszty w latach 2016 – 2017				6 813 992,58		

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

4.2. Ochrona mieszkańców przed nadmiernym hałasem i polami elektromagnetycznymi

Hałas komunikacyjny

Najistotniejsze źródła hałasu na terenie powiatu wrocławskiego to źródła komunikacyjne. Rolniczy charakter powiatu sprawia, iż na jej obszarze główną uciążliwością pod względem emisji hałasu stanowi intensywny ruch samochodowy, związany z przebiegającymi przez jego teren autostradą A1 i drogami krajowymi nr 62, 67 i 91 oraz drogami wojewódzkimi nr 252, nr 268, nr 265, nr 269 i nr 270. Hałas związany jest również z ruchem lokalnym w miastach, na drogach dojazdowych do miasta Wrocławek, nienależącego do powiatu wrocławskiego oraz pomiędzy sąsiednimi miastami i miejscowościami. Czynniki wpływającymi na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie i płynność ruchu, procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny. Poziom dźwięku poszczególnych rodzajów pojazdów przedstawia się następująco:

- Pojazdy jednośladowe 79 – 87 dB;
- Samochody ciężarowe 83 – 93 dB;
- Autobusy i ciągniki 85 – 92 dB;
- Samochody osobowe 75 – 84 dB;
- Maszyny drogowe i budowlane 75 – 85 dB;
- Wozy oczyszczania miasta 77 – 95 dB.

Hałas komunikacyjny oddziałuje w coraz większym stopniu na środowisko i zdrowie mieszkańców, co spowodowane jest wzrostem liczby środków transportu. Dynamikę zmian liczby pojazdów w powiecie wrocławskim przedstawia tabela poniżej Liczba pojazdów w powiecie od 2011 roku nieprzerwanie wzrasta, dotyczy to zarówno pojazdów osobowych, jak i ciężarowych.

Tabela 15. Zmiany liczby pojazdów w powiecie wrocławskim w latach 2016 - 2017

Wyszczególnienie	2016	2017
Pojazdy samochodowe i ciągniki	78 034	80 734
Samochody osobowe	54 366	56 558
Samochody ciężarowe	7 072	7 277
Ciągniki rolnicze	10 503	10 544

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wg danych GUS w latach 2016 – 2017 liczba pojazdów samochodowych i ciągników wzrosła o 2 700 sztuk. Natomiast liczba pojazdów osobowych wzrosła o 2 192 sztuk, a ciężarowych o 205 sztuk.

Hałas przemysłowy

Na terenie powiat wrocławskiego funkcjonujące przedsiębiorstwa, warsztaty oraz podmioty gospodarcze oferujące usługi o charakterze komercyjnym mogą być źródłem tego typu hałasów.

Dla większych zakładów wymagania co do poziomów hałasu z instalacji określone zostały w pozwoleniach zintegrowanych. Na terenie powiatu wrocławskiego znajduje się sześć przedsiębiorstw posiadających pozwolenie zintegrowane. Są to firmy:

- System Gazociągów Tranzytowych EuRoPolGaz S.A. w Warszawie, Tłocznia Gazu i SSRP we Wrocławku,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Saniko” Sp. z o.o./ Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w m. Machnecz,
- Zakład Usług Komunalnych w Brześciu Kujawskim/ Składowisko w m. Brześć Kujawski,
- Przedsiębiorstwo produkcyjno –handlowe HETMAN Sp. z o.o. –Zakład Utylizacji w Falborzu,
- Gospodarstwo Rolno –Handlowe Artur Bączek (gmina Lubraniec),
- Ośrodek Hodowli Zwierząt Zarodowych Sp. z o.o. (gmina Chodecz).

Źródła emisji hałasu związane z działalnością zakładów przemysłowych stanowią znikomą uciążliwość w skali całego powiatu wrocławskiego. Zakłady przemysłowe i usługowe zlokalizowane na terenie powiatu funkcjonują z zachowaniem odpowiednich norm w zakresie emisji hałasu, nie zaburzając tym samym klimatu akustycznego otoczenia. Zmiany w tym zakresie mogłyby nastąpić w przypadku powstania na terenie powiatu nowych zakładów przemysłowych, o czym w chwili obecnej brak informacji, dlatego ocenia się, że w najbliższych latach poziom hałasu przemysłowego nie powinien ulec zmianie.

Pola elektromagnetyczne

Przez teren powiatu wrocławskiego przebiegają linie wysokiego napięcia WN (220 kV dwutorowa linia relacji Olsztyn –Wrocław -Poznań).

Zaopatrzenie terenu powiatu wrocławskiego w energię elektryczną odbywa się z krajowego systemu elektroenergetycznego. Powiat leży w zasięgu działania Spółki Polskie Sieci Elektroenergetyczne –Centrum S.A.

Głównymi źródłami pól elektromagnetycznych mającymi wpływ na środowisko mogą być stacje nadawcze, przekaźniki telefonii komórkowej, stacje transformatorowe, stacje elektromagnetyczne, sieci przesyłowe linie energetyczne o napięciu znamionowym 110 kV i większym. Na terenie powiatu wrocławskiego zlokalizowane są sztuczne emitery pól elektromagnetycznych, a także źródła liniowe wraz ze związanymi z nimi stacjami elektromagnetycznymi.

Powszechność telefonii komórkowej jest powodem największego oddziaływania na środowisko (stacje bazowe łącznie z antenami). Rozmieszczenie stacji bazowych w powiecie wrocławski przedstawia poniższa tabela.

4.2.1. Zadania zrealizowane w obszarze zagrożenie hałasem

Tabela 16. Realizacja zadań w obszarze zagrożenie hałasem na terenie powiatu włocławskiego w latach 2016 - 2017

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 - 2017
				2016 – 2017		
1.	Modernizacja dróg	Gminy	Powiat Włocławski, ZDP, ZDW, Gminy	Koszty podane przy ochronie powietrza	Budżet gminy, dotacje	
2.	Budowa ścieżek rowerowych	Gminy	Gminy	Koszty podane przy ochronie powietrza	Budżet gminy, dotacje	
3.	Ocena stanu akustycznego środowiska i wykonanie map akustycznych dla obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach (drogi, linie kolejowe) i przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku	b.d.	GDDKiA, ZDW, WIOŚ	b.d.	Środki własne	
4.	Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania w przypadkach określonych w ustawie prawo ochrony środowiska w egzekwowanie zapisów dotyczących obszarów ograniczonego użytkowania dotyczących źródeł hałasu i pól elektromagnetycznych	W ramach działań statutowych	WIOŚ, Powiat Włocławski	b.d.	Budżet powiatu	
5.	Wprowadzanie do mpzp zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia hałasem i egzekwowanie tych zapisów	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gminy	
6.	Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gminy	
7.	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	W ramach działań statutowych	WIOŚ Bydgoszcz	b.d.	Środki własne	
8.	Bieżąca kontrola zakładów pracy w zakresie emisji hałasu	W ramach działań statutowych	WIOŚ Bydgoszcz	b.d.	Środki własne	

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 - 2017
				2016 – 2017		
Koszty w roku 2016 – 2017 :				b.d.		

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

4.2.2. Zadania zrealizowane w obszarze pola elektromagnetyczne

Tabela 17. Realizacja zadań w obszarze pola elektromagnetyczne na terenie powiatu włocławskiego w latach 2016-2017

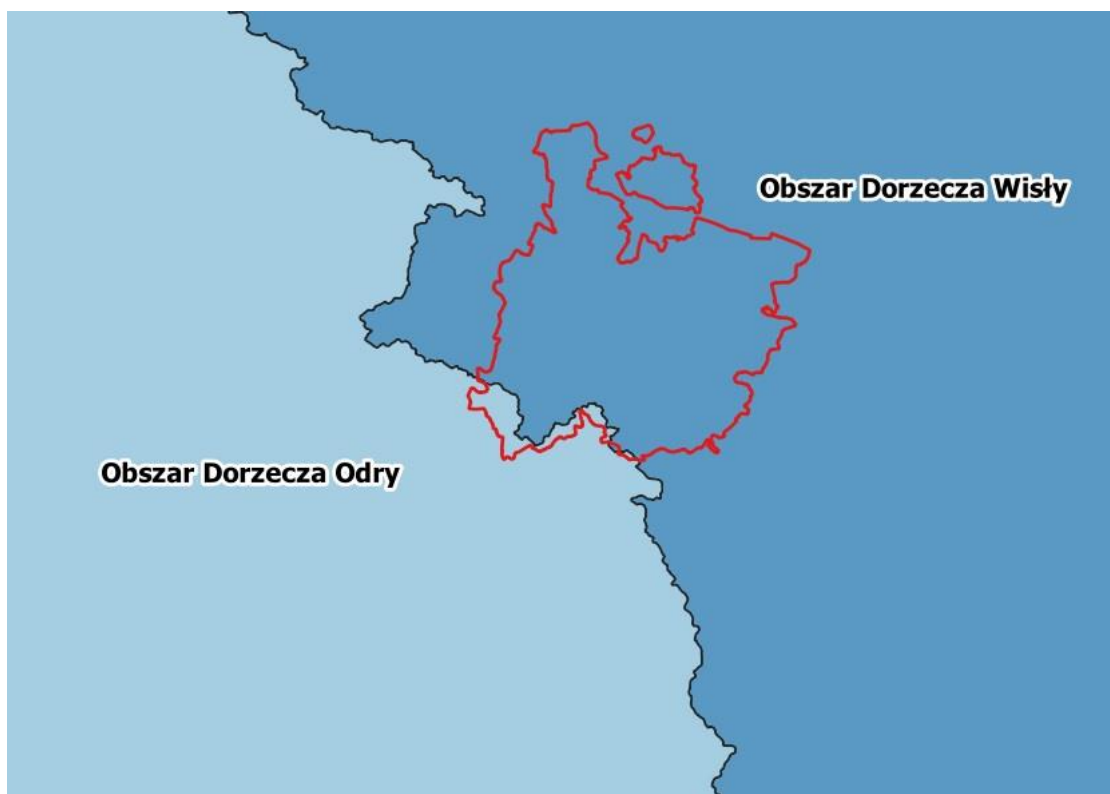
Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 - 2017
				2016 – 2017		
1.	Systematyczny monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	W ramach działań statutowych	WIOŚ Bydgoszcz	b.d.	Budżet państwa	
2.	Wprowadzanie do mpzp zapisów w zakresie możliwości lokalizacji urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gminy	
3.	Prowadzenie przez organy administracji publicznej ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji)	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski	b.d.	Budżet powiatu	
Koszty w roku 2016 – 2017 :						

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

4.3. Ochrona zasobów wodnych, gospodarka wodno - ściekowa

Wody powierzchniowe

Powiat Włocławski w większości położony jest w granicach dużej jednostki hydrologicznej – dorzecza środkowej Wisły. Jednak południowo – zachodnia część powiatu należy do dorzecza Odry. Sieć hydrograficzną powiatu włocławskiego tworzą rzeki: Chodeczka, Lubieńka, Rakutówka, Ruda i Zuzanka. Wisła stanowi północną granicę powiatu włocławskiego.

Rysunek 7. Położenie powiatu włocławskiego na tle dorzeczy

Źródło: opracowanie własne

Chodeczka – początek bierze z zabagnionego jeziora na południe od jeziora Kromszewickiego. Rzeka o długości 33,5 km przepływa przez jeziora: Kromszewickie, Chodeckie, Lubienieckie, Szczytnowskie, Borzymowskie i Krukowskie, by ujść do Zgłowiączki w gminie Lubraniec.

Lubieńka – początek bierze z mokradła położonego na wschód od Jeziora Lubieńskiego. W okolicach Łagiewnik z prawego brzegu przyjmuje wody z rzeki Rakutówki której długość wynosi 37,4 km i odwadnia znaczną część Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego. Długość rzeki Lubieńki wynosi 42,5 km, a powierzchnia dorzecza obejmuje 499,4 km². W podwłocławskich lasach wpada ona do rzeki Zgłowiączki.

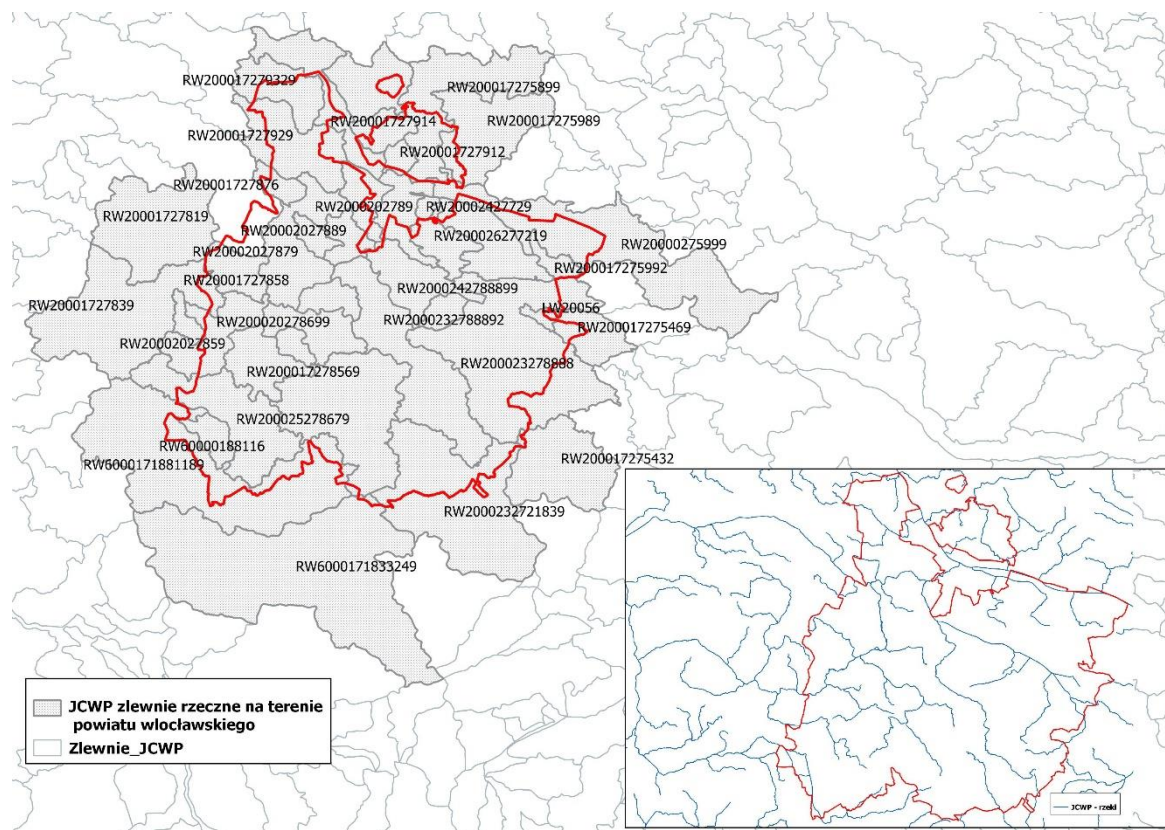
Chelmiczanka – o długości 28,5 km bezpośrednio wpadająca do Wisły, a biorąca początek w powiecie lipnowskim. Jest prawym dopływem Wisły.

Zgłowiączka – zbierająca wody rzek Niwki, Chodeczki, Lubieńki i kanału Bachorza. Długość rzeki wynosi 79 km. Za początek tej rzeki uznany jest kanał Głuszyński mający swe źródła w okolicy wsi Płowce powiat radziejowski. Powierzchnia jej zlewni obejmuje prawie cały powiat wrocławski wynosi 1.495 km².

Na terenie powiatu występuje 39 jezior o powierzchni większej niż 3 ha.

Jakość wód powierzchniowych

Klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych, według stanu chemicznego, dokonuje się na podstawie analizy pomiarów zanieczyszczeń chemicznych. Podstawą analizy jest porównanie uzyskanych wyników ze środowiskowymi normami jakości. Jednolita część wód jest w dobrym stanie chemicznym, jeżeli żadna z obliczonych wartości stężeń nie przekracza dopuszczalnych stężeń maksymalnych oraz średniorocznych, jeżeli jednak badana woda nie spełnia tych wymagań określana jest jako „poniżej dobrego”. Stan jednolitej części wody, oceniany jest poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego ze stanem chemicznym. Jednolita część wód może być zaklasyfikowana jako będąca w „dobrym stanie”, jeżeli jednocześnie jej stan/potencjał ekologiczny jest na poziomie przynajmniej „dobrym”. W pozostałych przypadkach, czyli jeżeli stan chemiczny jest na poziomie „poniżej dobrego”, bądź stan/potencjał ekologiczny jest na poziomie „umiarkowanym”, „słabym” lub „złym”, wówczas jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie.

Rysunek 8. Jednolite części wód powierzchniowych - rzecznych na terenie powiatu wrocławskiego

Źródło: opracowanie własne

Teren powiatu wrocławskiego należy do 37 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych i 1 jednolitej części wód jeziornej. Ich rozmieszczenie na tle powiatu przedstawia powyższa rycina, a ich stan tabela 18.

Tabela 18. Jednolite części wód na terenie powiatu wrocławskiego

Lp.	Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Status	Ocena	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	Dopływ z Otmianowa	PLRW200017 78696	silnie zmieniona	zły	zagrożona
2	Kocieniec	PLRW200017278569	naturalna	zły	niezagrożona
3	Struga	PLRW20001727853299	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
4	Śluza	PLRW60000188116	sztuczna	słaby	zagrożona
5	Noteć do Dopływu do jez. Lubotyń	PLRW6000171881189	naturalna	umiarkowany	zagrożona
6	Ochnia od źródeł do Miłonki bez Miłonki	PLRW2000232721839	naturalna	zły	zagrożona
7	Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej	PLRW6000171833249	naturalna	zły	zagrożona
8	Rakutówka do Olszewi z jez. Rakutowskim Wielkim	PLRW200023278888	naturalna	zły	niezagrożona
9	Dopływ z Kowala	PLRW2000232788892	naturalna	zły	niezagrożona
10	Rakutówka od Olszewa do ujścia	PLRW2000242788899	naturalna	zły	zagrożona
11	Zgłowiączka od Lubienki do ujścia	PLRW2000202789	naturalna	zły	zagrożona
12	Wisła od wypływu ze zbiornika Wrocławek do granicy Regionu Wodnego Środkowej Wisły	PLRW20002127911	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
13	Struga z jez. Wikaryjskim do ujścia	RW20001727722	naturalna	zły	niezagrożona

Lp.	Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Status	Ocena	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
14	Zuzanka od źródeł do Strugi bez Strugi	PLRW20002627721	naturalna	zły	zagrożona
15	Ruda	PLRW20001727599	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
16	Zbiornik Włocławek	PLRW20000275999	silnie zmieniona	zły	zagrożona
17	Chełmiczka	PLRW20001727589	naturalna	zły	zagrożona
18	Dopływ spod Bogucina	PLRW20001727912	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
19	Dopływ spod Wilczeńca	PLRW20001727914	naturalna	zły	zagrożona
20	Dopływ z jez. Tupadelskiego bez Chełmiczki	PLRW20001727598	silnie zmieniona	zły	zagrożona
21	Goreńkie	LW20056	naturalna	zły	niezagrożona
22	Dopływ spod Lubaty z jez. Lucieńskim	PLRW20001727546	naturalna	zły	zagrożona
23	Dopływ z Marszałkowa	PLRW20001727932	naturalna	zły	zagrożona
24	Dopływ z Gnojna	PLRW20001727934	naturalna	zły	zagrożona
25	Wisła od granicy Regionu Wodnego Dolnej Wisły do dopł. z Sierzchowa	PLRW20002127935	silnie zmieniona	zły	zagrożona
26	Ośła	PLRW20001727929	naturalna	zły	zagrożona
27	Dopływ z Dubielewa	PLRW20001727876	silnie zmieniona	zły	zagrożona
28	Zgłowiączka od Chodeczki do Lubieńki bez Lubieńki	PLRW20002027879	naturalna	zły	zagrożona
29	Kanał Bachorze	PLRW20001727874	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
30	Dunaj	PLRW20001727858	naturalna	zły	niezagrożona
31	Zgłowiączka – jez. Głuszyński	PLRW200001727839	silnie zmieniona	zły	niezagrożona

Lp.	Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Status	Ocena	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
	wraz z dopływami				
32	Zgłowiączka wpływ z jez. Głuszyńskiego do Chodeczki bez Chodeczki	PLRW20002027859	naturalna	zły	zagrożona
33	Chodeczka od wypływu z jez. Borzymowskiego do ujścia	PLRW20002027869	naturalna	dobry	zagrożona
34	Dopływ ze Świętosławia	PLRW20001727872	silnie zmieniona	zły	zagrożona
35	Dopływ ze Smólska	PLRW20001727878	naturalna	zły	zagrożona
36	Lubienka od Rakutówki do ujścia	PLRW20002027889	naturalna	zły	niezagrożona
37	Lubieńka do Rakutówki bez Rakutówki z jez. Lubieńskim	PLRW20001727887	naturalna	zły	zagrożona
38	Chodeczka do wypływu z jez. Borzymowskiego	PLRW20002527867	silnie zmieniona	zły	zagrożona

Źródło: KZGW

Spośród wszystkich jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie powiatu wrocławskiego 21 JCW posiada status naturalnej części wód. Stan ogólny 33 jednolitych części wód oceniono jako zły oraz oceniono, że są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych jest 26 jednolitych części wód powierzchniowych.

Na terenie powiatu wrocławskiego zlokalizowane są 34 urządzenia i budowle hydrotechniczne, służące racjonalnemu zarządzaniu wodami powierzchniowymi. Są to głównie zastawki i jazy. Ponadto w pobliżu znajduje się zbiornik retencyjny Włocławek, na rzece Wiśle. Zbiornik pełni trzy zasadnicze funkcje:

- retencyjną – w okresie wezbrań wody na Wiśle zbiornik zatrzymuje w dużej części falę powodziową;
- energetyczną – na zaporze we Włocławku znajduje się Elektrownia Wodna Włocławek;
- turystyczną – nad Jeziorem Włocławskim rozwinęły się następujące ośrodki turystyczne: Zarzeczewo, Wistka Królewska, Soczewka, Murzynowo.

Wody podziemne

Powiat wrocławski położony jest w granicach sześciu jednolitych części wód podziemnych:

- PLGW200045
- PLGW200046
- PLGW200047
- PLGW200048
- PLGW600062
- PLGW200063

Rozmieszczenie jednolitych części wód podziemnych przedstawia poniższa rycina. Ocenę stanu poszczególnej części wód zawiera tabela 22.

Rysunek 9. Jednolite części wód podziemnych na obszarze powiatu wrocławskiego

Źródło: opracowanie własne

Tabela 19. Ocena JCWPd

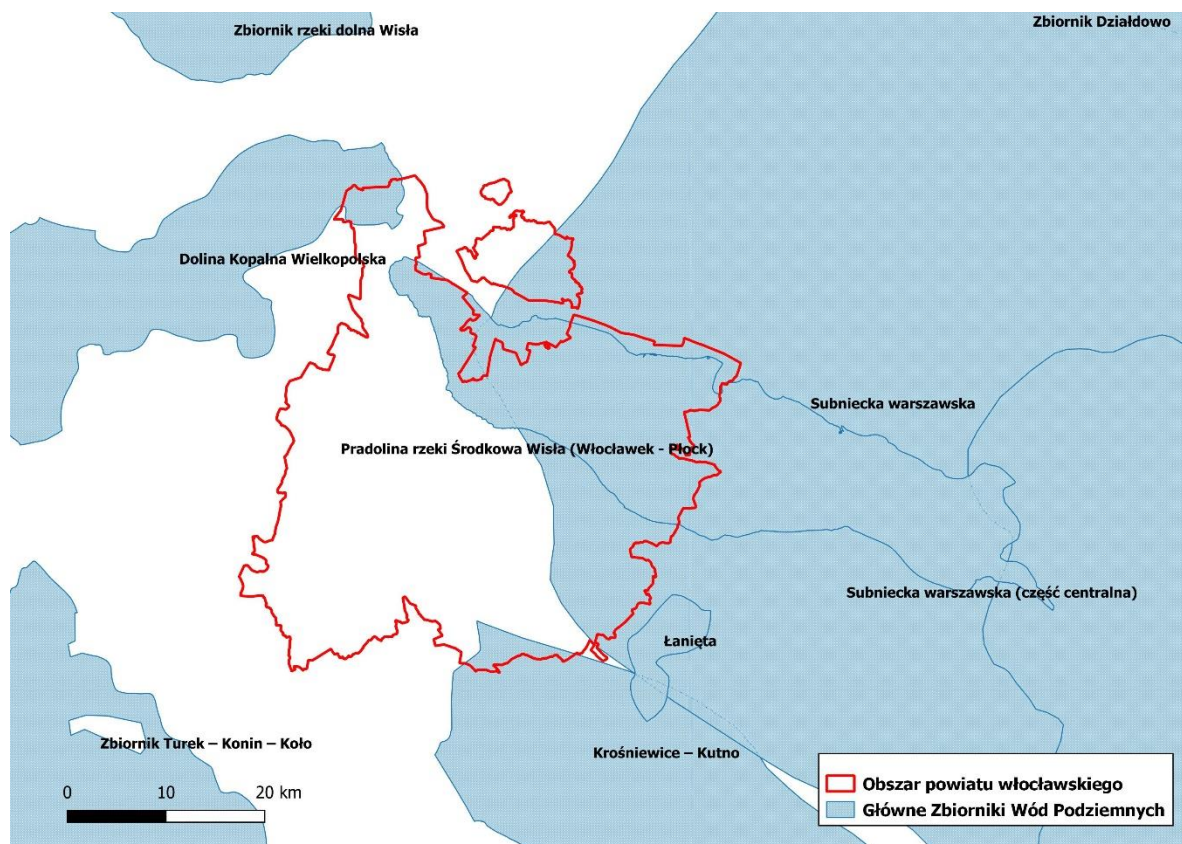
Kod JCWPd	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena stanu	Ocena dla stanu ilościowego	Ocena dla stanu chemicznego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLGW200045	dobry	dobry	dobry	dobry stan ilościowy	dobry stan chemiczny	niezagrożona

PLGW2 00046	dobry	dobry	słaby	dobry stan ilościowy	dobry stan chemiczny	niezagrożona
PLGW2 00047	dobry	dobry	dobry	dobry stan ilościowy	dobry stan chemiczny	zagrożona
PLGW2 00048	dobry	dobry	dobry	dobry stan ilościowy	dobry stan chemiczny	niezagrożona
PLGW6 00062	słaby	dobry	słaby	dobry stan ilościowy	dobry stan chemiczny	zagrożona
PLGW2 00063	dobry	dobry	dobry	dobry stan ilościowy	dobry stan chemiczny	niezagrożona

Źródło: KZGW

Powiat włocławski położony jest w zasięgu 5 głównych zbiorników wód podziemnych:

- GZWP 144 –Dolina kopalna Wielkopolska,
- GZWP 215 –Subniecka Warszawska,
- GZWP 220 –Pradolina rzeki Środkowa Wisła (Włocławek – Płock),
- GZWP 225 –Zbiornik międzymorenowy Chotcza – Łanięta,
- GZWP 226 –Zbiornik Krośniewice –Kutno.

Rysunek 10. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na obszarze powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne

4.3.1. Zadania zrealizowane w obszarze gospodarowanie wodami

Tabela 20. Realizacja zadań z zakresu gospodarowania wodami w powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
1.	Wprowadzanie do mpzp ograniczeń wynikających z występowania na terenie gmin terenów zalewowych	Budżet powiatu	Gminy	b.d.	Budżet gminy	
2.	Realizacja programu retencjonowania wód	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski	b.d.	Budżet powiatu	
3.	Współpraca z ościennymi powiatami w celu ustalenia wspólnej polityki ochrony wód powierzchniowych, w tym przede wszystkim Wisły	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski	b.d.	Budżet powiatu	
4.	Opracowanie i aktualizacja Powiatowego Programu Zarządzania Kryzysowego	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski	b.d.	Budżet powiatu	
5.	Przebudowa wału przeciwpowodziowego Cysterska od km 0+000 do km 0+350	2020-2024	KPZMiUW we Włocławku	b.d.	Środki UE, budżet państwa	
6.	Budowa zbiornika wodnego małej retencji w Śmiłowicach	2016-2017	KPZMiUW we Włocławku	b.d.	Środki UE, budżet państwa	
7.	Działania dla usprawnienia bezpiecznego odprowadzania fali powodziowej na rzece Zgłowiączka od km 0+000 do km 5+800	2019-2024	KPZMiUW we Włocławku	b.d.	Środki UE, budżet państwa	
8.	Odbudowa cieków Niwka od km 0+790 9+248	2020-2024	KPZMiUW we Włocławku	b.d.	Środki UE, budżet państwa	
9.	Ochrona przed wodami powodziowymi dolnego odcinka Wisły od Włocławka do jej ujścia do Zatoki stopień wodny poniżej Włocławka	2016-2024	Urząd Marszałkowski Woj. Kuj. Pom., Gmina Miasto Włocławek, partner prywatny	b.d.	Środki UE, budżet województwa, środki prywatne	

Lp	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
10.	Ochrona przed wodami powodziowymi dolnego odcinka Wisły od Włocławka do jej ujścia do Zatoki przebudowa ostróg na rzece Wiśle w km 847 718	2016-2024	RZGW w Gdańsku	b.d.	Środki RZGW w Gdańsku, Środki UE	
11.	Ochrona przed wodami powodziowymi dolnego odcinka Wisły od Włocławka do jej ujścia do Zatoki prace konserwacyjne na obszarze koryta wielkiej wody Dolnej Wisły	2016-2024	RZGW w Gdańsku	b.d.	Środki RZGW w Gdańsku, Środki UE	
12.	Bieżące utrzymanie melioracji szczegółowych	b.d.	Gminy	b.d.	Budżet gminy	
13.	Opracowanie Planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły wraz z prowadzeniem konsultacji społecznych i strategicznej oceny	2016	RZGW Warszawa	112 924,00	NFOŚiGW, WFOŚiGW w Białymstoku	112 024,00 koszty poniesione przez Gminę Włocławek
14.	Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki i jej ochrony przed zanieczyszczeniami.	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski, Gminy	b.d.	Budżet powiatu	
15.	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	W ramach działań statutowych	WIOŚ Bydgoszcz	282 800,00	Budżet powiatu	
16.	Wydawanie pozwoleń wodnoprawnych i kontrola wydanych pozwoleń	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski, Urząd Marszałkowski Woj. Kuj. Pom.	b.d.	Budżet powiatu	
17.	Propagowanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet powiatu	
18.	Objęcie obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych ustanowionego rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie programem działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu	Prace własne RZGW	RZGW Warszawa	b.d.	Środki własne Zadanie obejmuje cały	

Lp	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
19.	Przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu zaplanowania działań ukierunkowanych na redukcję fosforu	W ramach działań statutowych	RGZW Warszawa	232 470,00	Środki własne	232 470,00 koszty poniesione przez Gminę Włocławek
20.	Prowadzenie monitoringu wód podziemnych	W ramach działań statutowych	WIOŚ, PIG	b.d.	Środki własne	
21.	Prowadzenie działań kontrolnych m.in. w zakresie weryfikacji pozwoleń wodnoprawnych, dokumentacji stwierdzających korzystanie ze środowiska zgodne z pozwoleniem	W ramach działań statutowych	WIOŚ Bydgoszcz, Powiat Włocławski, Urząd Marszałkowski	b.d.	Budżet powiatu	
22.	Wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej	b.d.	Gminy	b.d.	Budżet gminy	
Koszty w latach 2016 – 2017				628 194,00		

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

4.3.2. Zadania zrealizowane w obszarze gospodarka wodno-ściekowa

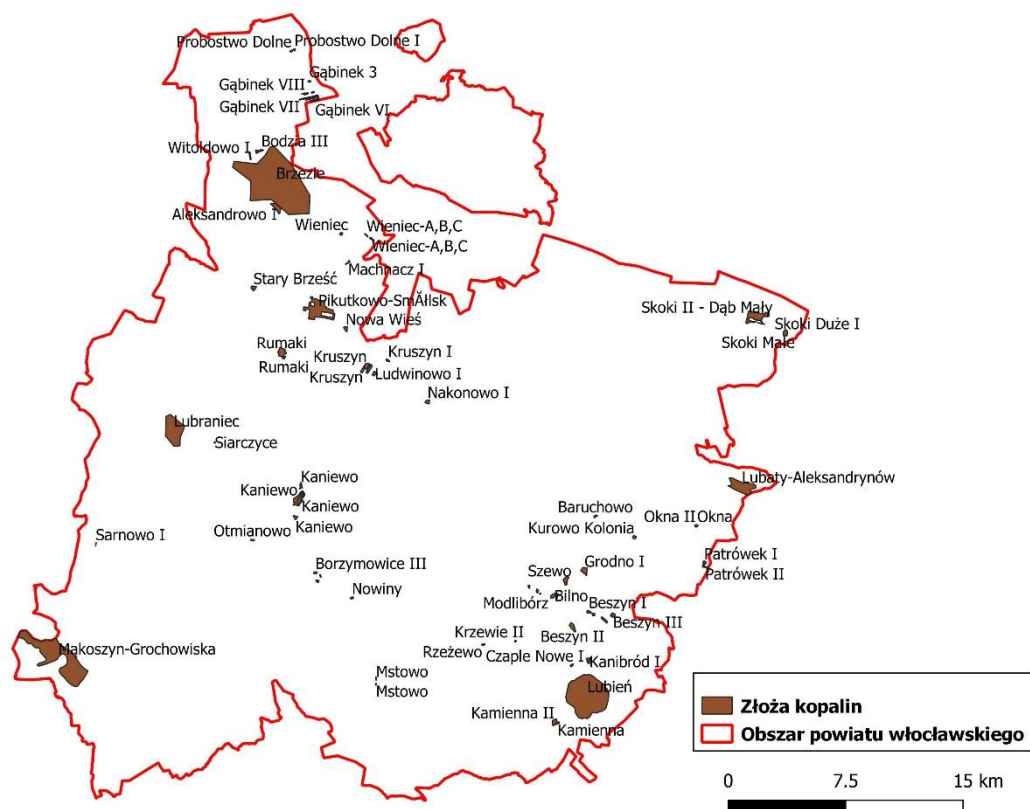
Tabela 21. Realizacja zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w powiecie wrocławskim w latach 2016 – 2017

Lp	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
1.	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie skierowane do	W ramach działań statutowych	Gminy, organizacje ekologiczne	b.d.	Budżet powiatu	
2.	Prowadzenie rejestru ujęć wód podziemnych	W ramach działań statutowych	Powiat Wrocławski, gminy	b.d.	Budżet powiatu	
3.	Ustanawianie stref ochronnych ujęć wód podziemnych	W ramach działań statutowych	Właściciele ujęć, RZGW	b.d.	Środki własne	
4.	Budowa ujęcia wody w miejscowości Kaliska gm. Lubień Kujawski	2016-2017	Gmina Lubień Kujawski	b.d.	Budżet gminy	
5.	Budowa studni głębi nowych, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz zabezpieczeń awaryjnych na terenie gminy Boniewo	2016-2019	Gmina Boniewo	b.d.	PROW 63,63% dofinansowania, budżet gminy	
6.	Wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej	2016-2018	Gminy	b.d.	WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski w Toruniu, PROW	
7.	Modernizacja oczyszczalni ścieków	2016-2024	Gminy	b.d.	EFPROW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski w Toruniu, EFRR	
8.	Budowa kanalizacji sanitarnej	2016-2024	Gminy	b.d.	EFPROW, EFRR, RPO woj. Kuj.	

Lp	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
					Pom.	
9.	Rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej w gminie Baruchowo	2016-2024	Gmina Baruchowo	b.d.	PROW, budżet gminy	
10.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	2016-2024	Gminy	b.d.	EFPROW	
11.	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków	b.d.	Gminy	b.d.	Budżet gminy	
12.	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie wypełniania zapisów posiadanych przez nich pozwoleń wodnoprawnych	W ramach działań statutowych	WIOŚ Bydgoszcz, Powiat Włocławski, Urząd Marszałkowski Woj. Kuj. Pom.	b.d.	Budżet powiatu	
Koszty w latach 2016 – 2017				b.d.		

4.4. Ochrona powierzchni ziemi oraz zasobów naturalnych

Na terenie powiatu włocławskiego występują złoża węgla brunatnego, soli kamiennej, kredy jeziornej i kredy piszącej, piasków i żwirów, piasków kwarcowych, surowców ilastych oraz torfu. Na terenie powiatu włocławskiego występują również złoża solanek, wód leczniczych i termalnych. Starosta Włocławski wydał w latach 1999 –2015 30 koncesji na wydobywanie kopalin. Na terenie powiatu włocławskiego funkcjonuje 12 czynnych kopalni.

Rysunek 11. Rozmieszczenie złóż na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne

Na terenie powiatu włocławskiego dominują gleby brunatnoziemne i bielicoziemne. Występują także czarne ziemie. Gleby brunatnoziemne reprezentowane są przez dwa typy gleb - gleby brunatne i gleby płowe. Gleby brunatne występują głównie na Wysoczyźnie Dobrzyńskiej w pasie między Włocławkiem a Dobrzyniem i na Wysoczyźnie Kujawskiej w okolicach Pojezierza Chodeckiego. Charakteryzują się wyrównanymi właściwościami fizyko -chemicznymi. Gleby płowe dominują w obrębie płaskiej Wysoczyzny Kujawskiej ciągnąc się szerokim pasem od Aleksandrowa Kujawskiego po Pojezierze Chodeckie. Są one na ogół kwaśne. Występuje na nich okresowe stagnowanie wód opadowych. Czarne ziemie występują głównie w pasie od Brzeźcia Kujawskiego i Radziejowa po Inowrocław. Noszą nazwę czarnych ziem kujawskich. Gleby bielicoziemne - są to głównie gleby leśne występujące w Kotlinie Włocławskiej.

O występowaniu gleb dobrej jakości świadczy wskaźnik bonitacji . Im wyższy tym więcej gleb wyższych klas. Wskaźnik 1 przypisany jest dla klasy IVa.

Najwyższym odsetkiem gleb wysokoprodukcyjnych (klas I - IIIb) odznacza się zachodnia część powiatu, a szczególnie gminy:

Brześć Kujawski - 56,6%

Choceń - 45,4%

Lubanie - 47,0%

Lubraniec - 42,5%

Włocławek - 45,8%

Natomiast dużym odsetkiem gleb o niskiej przydatności dla rolnictwa (klasy bonitacyjne V - VI_{Rz}) odznacza się południowa i wschodnia część powiatu, a głównie gminy:

Baruchowo - 24,7%

Chodecz - 20,4%

Izbica Kujawska - 34,9%

Lubień Kujawski - 22,1%.

Monitoring gleb

Od 1995 roku na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska realizowany jest monitoring chemizmu gleb ornych Polski. Obowiązek prowadzenia monitoringu wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. Ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz.U. 2016.672).

Ostatnie badania gleb w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych prowadzone były w 2015 roku. Na terenie powiatu włocławskiego zlokalizowany był jeden punkt pomiarowy jakości gleb. Znajdował się on w miejscowości Łęg Witoszyn w gminie Fabianki.

Odczyn gleb w zawiesinie KCl na badanym terenie w 2015 roku zmalał nieznacznie w porównaniu z poprzednim, z rokiem 2010 i był najniższy w analizowanych latach. Jako przedział optymalny dla procesów biologicznych, związanych z metabolizmem większości gatunków roślin i mikroorganizmów glebowych przyjmuje się wartości pH od 5,5 do 7,2, mierzone w 1M KCl.

Tabela 22. Odczyn gleb ornych w punkcie pomiarowym w Łęg Witoszyn

Odczyn	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
odczyn „pH” w zawiesinie H ₂ O	pH	6,4	6,5	5,8	6,3	5,2
odczyn „pH” w zawiesinie KCl	pH	5,3	5,2	4,9	5,2	4,4

Źródło: Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski

Porównanie wartości substancji organicznej w poszczególnych latach pozwala zauważyć trend spadku zawartości próchnicy oraz węgla organicznego. Jest to niekorzystna tendencja, ponieważ ubytek

próchnicy powoduje utratę produkcyjnych funkcji gleb. Spośród czynników antropogenicznych na zawartość materii organicznej, w tym próchnicy, w glebie w największym stopniu wpływają: sposób użytkowania ziemi (tzn. rolniczy, łąkowy, leśny), intensyfikacja rolnictwa, dobór roślin uprawnych oraz poziom nawożenia organicznego.

Tabela 23. Zawartość substancji organicznej w glebach ornych w punkcie pomiarowym Łęg Witoszyn

Substancja organiczna gleby	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
próchnica	%	1,83	2,15	2,12	1,66	1,85
węgiel organiczny	%	1,06	1,25	1,23	0,96	1,07
azot ogólny	%	0,097	0,099	0,078	0,115	0,11

Źródło: Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski

Gleby w punkcie pomiarowym w Łęgu Witoszynie w przedziale czasowym objętym programem monitoringu charakteryzowały się niską zawartością fosforu przyswajalnego, nastąpił jednak jego wzrost w porównaniu z latami poprzednimi. Niedobór fosforu jest niekorzystny, ponieważ ogranicza wzrost roślin, obniża wysokość plonu i jego jakość. Zaledwie część fosforu glebowego, obecna w roztworze glebowym w postaci jonowej jest dostępna dla roślin. Wzrosła natomiast zawartość potasu przyswajalnego oraz magnezu przyswajalnego.

Tabela 24. Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin w glebach ornych w punkcie pomiarowym Łęg Witoszyn

Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
Fosfor przyswajalny	mg P ₂ O ₅ * 100g ⁻¹	5,6	3,9	7,8	6,8	7,8
Potas przyswajalny	mg K ₂ O*100g ⁻¹	8,3	9,5	10,2	11,6	17,1
Magnez przyswajalny	mg Mg*100g ⁻¹	7,7	6,7	6,0	12,4	9,3
Siarka przyswajalna	mg S-SO ₄ *100g ⁻¹	1,38	1,65	1,13	1,02	1,03

Źródło: Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski

4.4.1. Zadania zrealizowane w obszarze zasoby geologiczne

Tabela 25. Realizacja zadań z zakresu zasoby geologiczne w powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017

Lp	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
1.	Wydawanie koncesji na wydobycie surowców i kontrola ich przestrzegania	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko Pomorskiego	b.d.	Budżet województwa	
2.	Inwentaryzacja miejsc nielegalnego wydobycia kopalin	W ramach działań statutowych	Gminy, Okręgowy Urząd Górniczy	b.d.	Budżet gminy	
3.	Wprowadzenie zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin o niezagospodarowywaniu terenów nieeksploatowanych złóż	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Środki własne	
Koszty w latach 2016 – 2017				b.d.		

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

4.4.1. Zadania zrealizowane w obszarze gleby

Tabela 26. Realizacja zadań z zakresu gleb powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017

Lp	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
1.	Propagowanie racjonalizacji wapniowania i nawożenia gleb	W ramach działań statutowych	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza , Ośrodek Doradztwa Rolniczego	b.d.	Budżet gminy	
2.	Wdrażanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	W ramach działań statutowych	Ośrodek Doradztwa Rolniczego, rolnicy	b.d.	Środki własne	
3.	Ochrona przed erozją wietrzną m.in. poprzez prowadzenie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych i wprowadzanie zalesień na glebach o najniższych klasach bonitacyjnych	W ramach działań statutowych	Rolnicy, Powiat Włocławski, Nadleśnictwa	b.d.	Budżet powiatu	
4.	Wprowadzanie do mpzp konieczności ochrony gleb klasy I III i racjonalnego gospodarowania ich zasobami	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Środki własne	
5.	Tworzenie i aktualizacja rejestru gruntów zdegradowanych oraz opracowanie programu ich rekultywacji	W ramach działań statutowych	Okręgowy Urząd Górniczy, Powiat Włocławski	b.d.	Budżet powiatu	
6.	Inwentaryzacja terenów zdegradowanych i wymagających rekultywacji	W ramach działań statutowych	Okręgowy Urząd Górniczy	b.d.	Środki własne	
7.	Wydawanie decyzji o warunkach rekultywacji	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski	b.d.	Budżet powiatu	
8.	Rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych, przywracająca im funkcje przyrodnicze, rekreacyjne lub rolne	W ramach działań statutowych	Gminy, właściciele	b.d.	Środki własne	

Lp	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
9.	Prowadzenie rejestru historycznych Zanieczyszczeń powierzchni ziemi	W ramach działań statutowych	GDOŚ	b.d.	Środki własne	
10.	Inwentaryzacja terenów osuwiskowych w powiecie	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski	b.d.	Budżet powiatu	
Koszty w latach 2016 – 2017				b.d.		

4.5. Racjonalna gospodarka odpadami

Uchwałą Nr XXXII/545/17 Sejmiku Województwa Kujawsko – Pomorskiego z dnia 29 maja 2017 r. przyjęty został „Plan Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2016 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2028”. Zgodnie z jego zapisami powiat włocławski znalazł się w III regionie – południowym gospodarki odpadami.

Poniżej przedstawiono rycinę obrazującą podział województwa kujawsko-pomorskiego na regiony gospodarki odpadami.

Rysunek 12. Podział województwa kujawsko-pomorskiego na regiony gospodarki odpadami

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028

Regionalną instalacją przetwarzania odpadów komunalnych w regionie włocławskim jest instalacja w Machnacu, w gminie Brześć Kujawski. W ramach instalacji funkcjonuje instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów o mocach przerobowych 75 000 Mg/rok, instalacja biologicznego

przetwarzania odpadów o mocy przerobowej 22 000 Mg/rok, która służyć może także do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów o wydajności 22 000 Mg/rok oraz składowisko odpadów.

W powiecie włocławskim w roku 2017 roku zebrano 8 536,90 Mg selektywnych odpadów komunalnych oraz 10 798,64 Mg odpadów zmieszanych. Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest wzrost ilości wytwarzanych odpadów na terenie powiatu włocławskiego.

Na terenie powiatu włocławskiego występują wyroby zawierające azbest. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2014 poz. 1923) wyroby te są uznawane za odpady niebezpieczne. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (POKA) na lata 2009 – 2032 zakłada usunięcie i zutylizowanie azbestu z terenu całego kraju do roku 2032. Główne cele POKA to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Na tej podstawie opracowywane są zadania na poziomach: centralnym, wojewódzkim i lokalnym. Organem odpowiedzialnym za monitoring i koordynację realizacji Programu na szczeblu centralnym jest Minister Gospodarki, który powołuje Głównego Koordynatora i Radę Programową. Na szczeblu powiatowym jednym z najważniejszych działań podjętych przez samorząd gminny jest gromadzenie przez starostę informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa za pośrednictwem portalu Baza Azbestowa.

Tabela 27. Zinventaryzowane, unieszkodliwione oraz pozostałe do unieszkodliwienia wyroby azbestowe w województwie kujawsko-pomorskim oraz powiecie włocławskim

Jednostka terytorialna	Zinventaryzowane wyroby azbestowe [Mg]	Unieszkodliwione wyroby azbestowe [Mg]	Pozostałe do unieszkodliwienia wyroby azbestowe [Mg]
województwo kujawsko-pomorskie	556 775 304	61 240 388	495 536 205
powiat włocławski	41 794 200	2 986 633	38 807 567

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Bazy Azbestowej (stan na 1.10.2019)

Z uwagi na rolniczy charakter gminy, wyroby zawierające azbest występują przede wszystkim w obiektach budowlanych mieszkalnych i inwentarskich w postaci różnego rodzaju płyt azbestowo-cementowych wykorzystywanych w latach ubiegłych do wykonania pokryć dachowych lub elewacji budynków. Wyroby azbestowe usuwane są z terenu gmin powiatu przy wsparciu z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska.

4.5.1. Zadania zrealizowane w obszarze racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Tabela 28. Realizacja zadań z zakresu gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadami i w powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
1.	Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski, Urząd Marszałkowski Woj. Kuj. Pom.	b.d.	Budżet powiatu	
2.	Opracowywanie analiz stanu gospodarki odpadami gospodarki komunalnymi	b.d.	Gminy	b.d.	Budżet gmin	
3.	Budowa i modernizacja Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	2016-2019	Gminy	b.d.	Budżet gminy, RPO Woj. Kuj. Pom.	
4.	Realizacja zapisów Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Kujawsko Pomorskiego	W ramach działań statutowych	Gminy, Powiat	b.d.	Budżet powiatu	
5.	Edukacja ekologiczna i promocja właściwego postępowania z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej	b.d.	Gminy	b.d.	Budżet gmin, dotacje	
6.	Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	b.d.	Gminy	b.d.	Budżet gmin	
7.	Inwentaryzacja miejsc nielegalnego składowania odpadów	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gmin	
8.	Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gmin	
9.	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowa nich na składowiska odpadów, tak aby w 2020 roku nie było składowanych więcej niż 35% w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gmin	

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
10.	Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości, odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50% masy do 2020 roku	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gmin	
11.	Realizacja Programów usuwania azbest i wyrobów zawierających azbest	b.d.	Gminy	b.d.	Budżet gmin, dotacja z Ministerstwa Rozwoju	
12.	Akcja informacyjna dotycząca możliwości finansowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	b.d.	Gminy	b.d.	Budżet gmin, dotacja z Ministerstwa Rozwoju	
13.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Właściciele nieruchomości	właściciele nieruchomości	b.d.	Budżet gmin, środki własne	
14.	Wsparcie finansowe dla osób fizycznych likwidujących azbest lub wyroby zawierające azbest z terenu nieruchomości	Gminy	Gminy	b.d.	Budżet gmin, WFOŚiGW	
Łączne koszty w latach 2016 – 2017				b.d.		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

4.6. Ochrona przyrody i krajobrazu

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie powiatu wrocławskiego wynosi 25 563, 69 ha co stanowi 17,4 % całkowitej powierzchni powiatu.

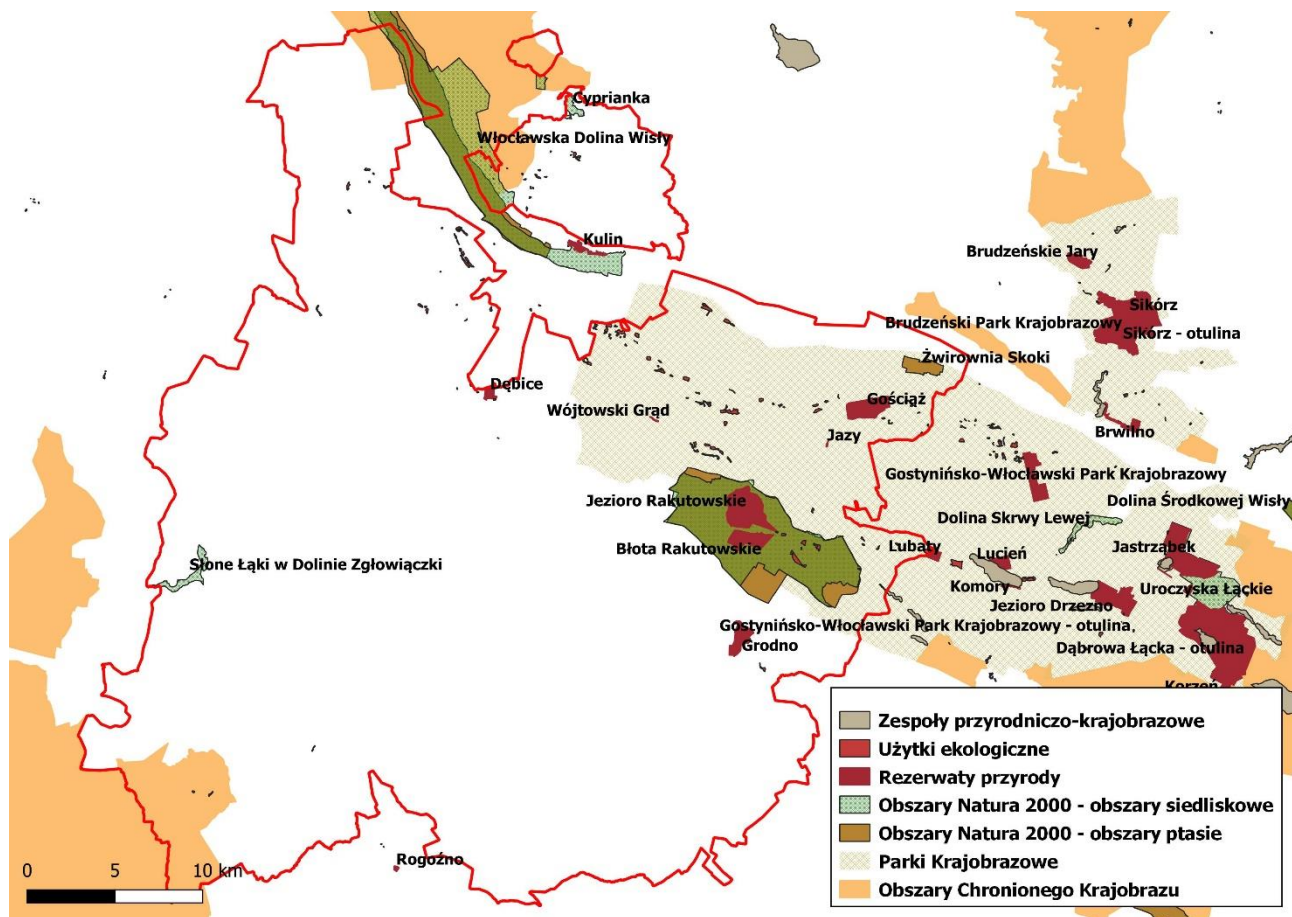
Na terenie powiatu wrocławskiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat Przyrody Dębice
- Rezerwat Przyrody Wójtowski Grąd
- Rezerwat Przyrody Gościąż
- Rezerwat Przyrody Jazy
- Rezerwat Przyrody Jezioro Rakutowskie
- Rezerwat Przyrody Olszyny Rakutowskie
- Rezerwat Przyrody Grodno
- Gostynińsko –Wrocławski Park Krajobrazowy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu – Jezioro Modzerowskie

Obszary Natura 2000:

- Obszary Ptasi: Błota Rakutowskie, Żwirownia Skoki, Dolina Dolnej Wisły (fragment),
- Obszary Siedliskowe: Słone Łąki w Dolinie Zgłowiączki, Błota Kłócieńskie, Wrocławska Dolina Wisły, Cyprianka

Dodatkowo na terenie powiatu znajdują się 63 pomniki przyrody.

Rysunek 13. Położenie form ochrony przyrody w powiecie włocławskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GDOS

Rezerваты przyrody

➤ **Dębice** – leśny rezerwat przyrody o powierzchni 41,92 ha na terenie Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego, na terenie gminy Włocławek, utworzony w 1998 r. chroniący dobrze zachowane fitocenozy leśne zarostowe i łąkowe.

➤ **Wójtowski Grąd** – leśny rezerwat przyrody o powierzchni 3,52 ha na terenie Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego w gminie Włocławek. Utworzony w 1987 r., chroniący grądy i bory mieszane na wydmowym zboczu rynny jeziornej.

Gościąg – jest to jedyny rezerwat przyrody nieożywionej (geomorfologiczny) w województwie kujawsko-pomorskim. Położony na terasie pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, w powiecie włocławskim, w gminie Włocławek. Rezerwat zajmuje obszar 174 ha, głównie jezioro Gościąg. Został powołany w 2001 roku. Głównym celem ochrony jest zachowanie unikatowych w skali kraju serii laminowanych osadów dennych. Osady tworzy głównie gytia siarczanowo-węglanowa z mikrolaminami. Brzeg jeziora porasta bór chrobotkowy i grąd subkontynentalny. Florę reprezentują: turzyca błotna, turzyca dzióbekowata, spirodela wielokorzeniowa, tojeść pospolita.

- **Jazy** – faunistyczny rezerwat przyrody w gminie Włocławek, w powiecie włocławskim, w województwie kujawsko-pomorskim. Według aktu powołującego, rezerwat utworzono w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc lęgowych czapli siwej. Zajmuje powierzchnię 2,62 ha.
- **Jeziro Rakutowskie** – florystyczny rezerwat przyrody w gminie Kowal, w powiecie włocławskim, w województwie kujawsko-pomorskim. Obejmuje jezioro i przybrzeżne łąki o powierzchni 414,07 ha. Według aktu powołującego, celem ochrony jest zachowanie największego na Pojezierzu Gostynińskim jeziora oraz terenów przyległych z charakterystycznymi zbiorowiskami roślinnymi oraz miejscami bytowania wielu rzadkich gatunków ptaków.
- **Olszyny Rakutowskie** - florystyczny i leśny rezerwat przyrody w gminie Kowal, w powiecie włocławskim, w województwie kujawsko-pomorskim. Zajmuje powierzchnię 174,62 ha. Według aktu powołującego, celem ochrony rezerwatu jest zachowanie olsów i łągów jesionowo-olszowych, zachowanych w stanie naturalnym.
- **Grodno** - leśny rezerwat przyrody w gminie Baruchowo, w powiecie włocławskim, w województwie kujawsko-pomorskim. Obejmuje las, bagna i wody o powierzchni 132,88 ha. Według aktu powołującego, celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych jeziora Grodno o szmaragdowej wodzie wraz z otaczającymi go naturalnymi zbiorowiskami leśnymi.

Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy

W Parku występuje bogactwo form morfologicznych, w tym rynny subglacjalne, ozy, poziomy terasowe Wisły. Z okresu postglacjalnego pochodzi jeden z największych w Polsce kompleks wydm śródlądowych. Naterenie GWPK znajduje się ponad 40 jezior, wśród których jest unikatowe w skali światowej jezioro Gościąż, z charakterystycznym uwarstwieniem osadów dennych (13 tysięcy par lamin osadów, rejestrujących 13 tysięcy lat historii zbiornika). Jezioro Rakutowskie wraz z otaczającymi podmokłościami wpisano do rejestru międzynarodowych obszarów cennych dla ptaków, szczególnie wodno - błotnych ("Błota Rakutowskie"). Na terenie Gostynińsko - Włocławskiego Parku Krajobrazowego sieć osadniczą tworzy 46 jednostek osadniczych – miejscowości wiejskich, które zamieszkuje łącznie około 7243 osób. Jednostki osadnicze w randze miast czy ośrodków gminno – miejskich zlokalizowane są poza granicami Gostynińsko –Włocławskiego Parku Krajobrazowego lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie np. Nowy Duninów, Łąck, Gostynin, Baruchowo, Kowal, Włocławek.

W Parku można wyróżnić trzy podstawowe typy krajobrazu: krajobraz tarasów Wisły (rozległych i płaskich, piaszczystych powierzchni akumulacji rzecznej, opadających w kierunku rzeki), krajobraz tarasów z wydmionych z licznymi wałami, zespołami lub pojedynczo występującymi wzniesieniami i pagórkami wydmowymi oraz płytkimi nieckami deflacyjnymi oraz krajobraz równin akumulacji bagiennej - płaskich, podmokłych, często zabagnionych terenów, powstałych w miejscach dawnych den dolinnych lub w zanikłych już zbiornikach wodnych oraz tam, gdzie zwierciadło wód podziemnych występuje płytko pod powierzchnią terenu.

Ponad 60% powierzchni GWPK zajmują lasy, wśród których dominują bory sosnowe i bory mieszane. Szacuje się, że w granicach Parku występuje około 800 gatunków roślin naczyniowych, spośród których około 180 to gatunki rzadkie w skali regionu, a około 50 objętych jest ochroną prawną (m.in. widłak goździsty, lilia złotogłów, sasanka łąkowa, naparstnica zwyczajna, storczyk szerokolistny). Wśród fauny GWPK najcenniejszą grupę

stanowią ptaki, a zwłaszcza gatunki wodno - błotne. Występują tu m.in. umieszczone w "Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt": bocian czarny, bąk, kulik wielki, żuraw, batalion, błotniak łąkowy i zbożowy, krwawodziób i derkacz. Na terenie GWPK funkcjonuje Ośrodek Rehabilitacji i Hodowli Ptaków, w którym prowadzi się leczenie i rehabilitację ptaków, głównie drapieżnych. Dzięki pracy Ośrodka przyrodzie przywrócono około 2000 osobników, wśród których były m.in. gadożery, orły bieliki, rybołowy, kilka gatunków sów, błotniaki, myszołowy. W 1991 roku w GWPK przeprowadzono pierwszą w Europie Środkowo-Wschodniej reintrodukcję sokoła wędrownego, kontynuowaną do dzisiaj. W 1999 roku zaobserwowano, że pary sokołów wyprowadziły młode ptaki z gniazd w Toruniu (komin "Elany") i we Włocławku (komin Zakładów Azotowych "Anwil"). W 1981 roku rozpoczęto też udaną reintrodukcję bobra europejskiego. Na terenie Parku obserwuje się ostatnio rysia -reintrodukowany w Kampinoskim Parku Narodowym, wykorzystując korytarz ekologiczny doliny Wisły, dotarł do rejonu GWPK.

Obszar Chronionego Krajobrazu – Jezioro Modzerowskie

Zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk Pojezierza Kujawskiego, ochrona jezior rynnowych Modzerowskiego i Długiego oraz bagien, ochrona kilku kompleksów leśnych olsów, lasów łągowych, grądów i dąbrów. Rzeźba powierzchni terenu charakteryzuje się dużym urozmaiceniem, tak w obrębie samego obszaru, jak również w terenach okolicznych. Wiąże się to głównie z występowaniem młodoglacjalnych form takich jak pagórki morenowe i rynny. Dominantą przestrzenną terenu jest rynna Jeziora Modzerowskiego i Jeziora Długiego wcinająca się w otaczający teren na głębokość ponad 20 m. Głównym elementem hydrograficznym jest Jezioro Modzerowskie wraz z Jeziorem Długim. Stanowią one klasyczny przykład jezior rynnowych i tworzą wraz z położonym w sąsiedztwie Jeziorem Brdowskim (położonym na terenie województwa wielkopolskiego) obszar źródłowy rzeki Noteć. Uzupełnienie sieci wodnej stanowi bogaty system drobnych cieków oraz oczek wodnych. Lasy położone na terenie obszaru zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię - około 242 ha, co stanowi zaledwie 8% całkowitej jego powierzchni.

Obszary Natura 2000:

➤ *Błota Rakutowskie PLB040001(obszar ptasi)*

Obszar obejmuje Jez. Rakutowskie wraz z przybrzeżnym pasem zalewowych łąk turzycowych oraz przylegający do nich wilgotny kompleks leśny, zajęty przez olsy i łągi olszowo - jesionowe. Obszar zajmuje centralną część zatorfionej niecki Błot Rakutowskich i Błot Kłocieńskich, odwadnianych przez rzekę Kłótnię. Samo jezioro jest dość płytkim zbiornikiem o pow. ok. 300 ha, o płaskich brzegach porośniętych szerokim na 100-150 m pasem szuwaru pałkowego, trzcinowego i oczeretowego. Niewielka głębokość jeziora i jego płaskie brzegi sprawiają, że w ciągu roku zmiany powierzchni lustra wody sięgają rzędu 60-70 ha, przy stosunkowo nieznacznych wahaniami pionowych. Jezioro posiada bogatą roślinność wodną, tak zanurzoną jak i pływającą, a znaczne powierzchnie dna zajęte są przez łąki ramienicowe. Wokół jeziora występują okresowo zalewane łąki turzycowe. Przedmiotem ochrony w obszarze są: żuraw zwyczajny, rybitwa czarna, podróżniczek, gęś zbożowa, gęś gęgawa, cyraneczka, płaskonos, głowienka, sieweczka obrożna.

➤ *Żwirownia Skoki PLB040005 (obszar ptasi)*

Jest to najmniejsza spośród ostoi ptasich w Polsce, położona w Kotlinie Płockiej, stanowiącej część Pradoliny Toruńsko – Eberswaldzkiej. Obszar obejmuje 2 sztuczne zbiorniki wodne (35% powierzchni obszaru), otoczone skarpami, z wyspami, powstałe w czynnym wyrobisku żwiru położonym wśród pól (zajmują 62% obszaru) i rzadkiego lasu liściastego (2% ostoi), w pobliżu nadwiślańskiej trasy z Płocka do Włocławka. Linia brzegowa zbiorników jest bardzo urozmaicona, a brzegi słabo porasta roślinność szuwarowa. W wyniku ciągle prowadzonej eksploatacji powierzchnia lustra wody i nowopowstających wysp powiększa się i jest sukcesywnie zasiedlana przez ptaki. Szczególnie duże są tu kolonie mewy śmieszki (3970 gniazd w 2003r.) i rybitwy rzecznej, brzegówki (600 par). Na terenie ostoi występuje 6 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 1 bardzo cenny gatunek - rybitwa białoczelna, nie wymieniony w Dyrektywie. Przedmiotem ochrony są: zimorodek, świergotek polny, ortolan, rybitwa zwyczajna (rzeczna), rybitwa białoczelna, mewa czarnogłowa.

➤ ***Dolina Dolnej Wisły PLB040003 (obszar ptasi)***

Obszar obejmuje dolny odcinek doliny Wisły, zachowujący w większości naturalny charakter: z namuliskami, ławicami piaszczystymi i wysepkami. W dolinie zachowane są starorzecza i niewielkie torfowiska niskie, zaś brzegi są pokryte zaroślami wierzbowymi i lasami łągowymi. Miejscami występują pola uprawne i pastwiska. Na wysokich zboczach doliny Wisły rosną grądy zboczowe, zaś na nasłonecznionych skarpach utrzymują się murawy kserotermiczne. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej E 39. Występują tu co najmniej 44 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi. Dolina stanowi teren łągowy dla ok. 180 gatunków ptaków., a także bardzo ważną ostoję dla ptaków migrujących i zimujących. W okresie łągowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielika, nurogęsi, ohara, rybitwy białoczelnej, rybitwy rzecznej, zimorodka, ostrygojada. W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje również derkacz, mewa czarnogłowa, sieweczka rzeczna. Do najcenniejszych zbiorowisk roślinnych w obszarze należą różne typy łągów oraz murawy kserotermiczne. Flora roślin naczyniowych liczy ok. 1350 gatunków. Występują liczne gatunki roślin zagrożonych i prawnie chronionych. Są to m.in.: leniec bezpodkwiatkowy, sasanka otwarta, starodub łąkowy.

➤ ***Słone Łąki w Dolinie Zgłowiądzki PLH040037***

Do najbardziej wartościowych cech obszaru należy zaliczyć obecność słonych łąk. Mają one znaczenie w skali zarówno regionu, jak i kraju. Siedlisko przyrodnicze śródlądowych słonych łąk, pastwisk i szuwarów jest tu zróżnicowane na kilka podtypów. Dominują śródlądowe słone łąki ze świbką nadmorską i mlecznikiem nadmorskim. W lokalnych zagłębieniach, w koleinach dróg prowadzących na łąki, występują niewielkie płyty muraw z mannica odstającą i muchotrzewem solniskowym. Większe powierzchnie w obniżeniach zajmuje halofilny szuwar z sitowcem nadmorskim. W partiach położonych nieco wyżej wykształciły się płyty subhalofilnych łąk z kostrzewą trzcinową i pięciornikiem gęsim. Razem podtypy te tworzą w gradiencie zasolenia i wilgotności unikalną mozaikę, o zróżnicowanej strukturze i składzie gatunkowym. Występowanie słonych łąk zwiększa różnorodność i heterogeniczność rolniczego krajobrazu Kujaw. W ich obrębie występuje grupa rzadkich halofilnych gatunków roślin, jak: łoboda oszczepowata, odm. solna, Salina mlecznik nadmorski, mannica odstająca, muchotrzew solniskowy, świbka morska, koniczyna rozdęta Trifolium, komonica wąskolistna i inne. Pomiedzy roślinnością słonolubną i innymi komponentami ekosystemu (owady, grzyby) tworzą się specyficzne powiązania troficzne i rozwojowe. Na pozostałych łąkach spotyka się również rzadkie

składniki flory regionu i kraju - m.in. Goździk pyszny, pełnik europejski, groszek błotny. Wartość użytkowa siedliska przyrodniczego Śródlądowych słonych łąk, pastwisk i szuwarów jest relatywnie mniejsza. Użytkowane jest ono jako łąka kośna lub pastwisko. Największe znaczenie gospodarcze ma tu zespół śródlądowych słonych łąk ze świbką morską i mlecznikiem nadmorskim, odżywcza wartość siana nie jest jednak oceniana zbyt wysoko. Stosunkowo wartościowe są tutaj inne typy łąk, m.in. świeże łąki rajgrasowe. Jest to również miejsce gniazdowania i lęgu wielu gatunków ptaków.

➤ **Błota Kłócieńskie PLH040031**

Obszar obejmuje tzw. Nieckę Kłócieńską, leżącą w mezoregionie Kotliny Płockiej, ograniczoną od północy przez pola wydymowe, a od południa przez wysoczyznę morenową. Niecka w większości wypełniona jest osadami organicznymi. Teren jest płaski i okresowo podmokły, znaczna jego część została w przeszłości zmeliorowana i jest użytkowana rolniczo. Jest to obszar dawnych torfowisk niskich, zalegających na kredzie jeziornej, odwadniany przez rzekę Kłótnię (Rakutówkę). W centrum obszaru znajduje się unikatowe jezioro Rakutowskie, pochodzenia wytopiskowego. Jest ono płytkim jeziorem ramienicowym, o zmiennej powierzchni (obecnie ok. 170-300 ha), o płaskich brzegach porośniętych głównie pasem szuwaru trzcinowego. Jezioro posiada bogatą roślinność wodną, znaczne powierzchnie dna zajęte są przez łąki ramienicowe. Wynurzane latem dno, porasta kalcyfilna roślinność namuliskowa i szuwarowa, m.in. szuwar kłociowy. Wokół Jeziora Rakutowskiego rozciąga się rozległy kompleks ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk, w tym znaczne powierzchnie łąk trzęślicowych. Jezioro z przylegającymi szuwarami jest objęte granicami rezerwatu "Jezioro Rakutowskie" (pow. 414,07 ha), utworzonego dla awifauny. Obszar w znacznej części porośnięty jest przez wilgotne kompleksy leśne, zajęte przez olsy, łągi jesionowo - olszowo i łągi wiązowo - jesionowe. Pod wpływem sukcesywnego obniżania się poziomu wód gruntowych zwiększa się areal łągi wiązowo-jesionowego, a nawet tworzą się wilgotne postacie grądu. Na południe od Jeziora Rakutowskiego rozciąga się kompleks leśny, gdzie utworzony został rezerwat "Olszyny Rakutowskie" (pow. 174,62 ha). Przedmiotem ochrony w obszarze są: bóbr europejski, wydra europejska, kumak nizinny, czerwończyk nieparek, sierpowiec błyszczący, wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto-Nanojuncetea*, twarłowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*, starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*), górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*), łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

➤ **Włocławska Dolina Wisły PLH040039**

Ostoja obejmuje około 30 km odcinka doliny Wisły między tamą we Włocławku, a miejscowością Nieszawa. Obszar obejmuje koryto rzeki Wisły oraz terasę zalewową wraz z otaczającym obszarem i z lokalnie występującymi stromymi stokami doliny. Typowe dla tego odcinka Wisły jest występowanie licznych łąk piaszczystych i mulistych наносów w korycie. Są one formowane wskutek procesu odkładania materiału

erodowanego z dna rzeki poniżej tamy we Włocławku. W wyniku sezonowych zmian poziomu wody w rzece oraz w wyniku krótkoterminowych zmian poziomu wody wynikających z wymiany wody w elektrowni Włocławek, powstają lub zanikają odsłonięte piaszczyste łachy. Na tym odcinku rzeki występują również starsze wyspy porośnięte przez zarośla wierzbowe lub wierzbowo - topolowe. Obecnie większość starych wysp jest połączona z brzegiem rzeki groblami. Funkcjonują one jako wyspy jedynie przy wysokich stanach wody. Na terenie ostoi występują również liczne starorzecza. Okresowo zalewane tereny przybrzeżne porośnięte są mozaiką ziołorośli i muraw z grupami drzew i krzewów. Głównie są to młode wierzbowo-topolowe drzewostany oraz wierzbowe zarośla. W niższych położeniach w dolinie koło Włocławka znajdują się pozostałości wielogatunkowych łągów cennych z europejskiego punktu widzenia. Na terasie powszechne są łąki i pastwiska. Rzadko natomiast spotykane są ciepłolubne murawy zwane murawami kserotermicznymi. O dużych wartościach przyrodniczych obszaru decyduje występowanie 11 rodzajów siedlisk, 58 gatunków zwierząt i 3 gatunki roślin cennych dla przyrody europejskiej. Największą powierzchnię spośród cennych siedlisk zajmują lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe (13%) i zmienno - wilgotne łąki (10%). W wodach Wisły żyje kilka rzadkich gatunków ryb m.in. kielb białopłetwy, koza i minog rzeczny. Obszar jest ważnym miejscem z punktu widzenia ochrony ptaków. Stwierdzono tu 47 gatunków ptaków cennych dla ochrony przyrody w Europie m.in. bocian czarny, bielik, żuraw i derkacz. Obszar obejmuje część ekologicznego korytarza Wisły, który jest ważnym szlakiem migracji wielu gatunków roślin i zwierząt.

➤ **Cyprianka PLH040013**

Obszar obejmuje zespół torfianek (wyrębisk potorfowych) i naturalnych dystroficznych zbiorników wodnych. W jego skład wchodzi dwa typy zbiorników wodnych. Pierwszy z nich to dystroficzny zbiornik o długości około 150 m, szerokości około 100 m i głębokości 1 m, usytuowany w bezpośrednim sąsiedztwie drogi Cyprianka - Rachcin oraz zespół znacznie większych, dystroficznych jezior stanowiących północno-zachodnią część obszaru, położonych w pobliżu wsi Bednarka. Drugi typ stanowi rozległy kompleks dołów potorfowych położonych na mierzącym około 1,5 km długości torfowisku niskim, leżącym pomiędzy wsiami Cyprianka i Zapusty. Powstały one w efekcie maszynowej eksploatacji pokładów torfu. Roślinność wodna pierwszego typu zbiorników składa się przede wszystkim z moczarki kanadyjskiej, rdestnicy pływającej, rogatka sztywnego i osoki aloesowatej, trzciny pospolitej, pałki szerokolistnej, skrzypu błotnego. Bezpośrednie otoczenie zbiorników stanowią zbiorowiska łozowe przechodzące w bagienny bór sosnowy. Roślinność kompleksu dołów potorfowych zdominowana jest przez zbiorowiska roślinne z, wśród których przeważają zespoły moczarki kanadyjskiej oraz rdestnicy pływającej graniczące od strony lądu z płatami zespołów grążela żółtego i grzybieni białych oraz pałki szerokolistnej. W naj płytszych partiach zbiorników obficie występuje skrzyp bagienny. Roślinność lądową w zdecydowanej większości stanowią zarośla wierzbowe. Zbiorniki wodne położone na opisywanym obszarze stanowią jedyne znane obecnie siedlisko ryby - strzebli błotnej na terenie województwa kujawsko - pomorskiego. Jest to największa znana obecnie populacja tego gatunku w Polsce. Znaczna powierzchnia tutejszych torfianek i dystroficznych jezior stanowi gwarancję przetrwania lokalnej populacji strzebli błotnej przez wiele lat. Populacji strzebli błotnej towarzyszy również liczna populacja skarłowaciałego karasia.

Zieleń urządzona

Tereny zieleni powiatu włocławskiego stanowią 0,2% całkowitej powierzchni powiatu. Tak mała powierzchnia

spowodowana jest rolniczym charakterem powiatu. Poniższe tabele ukazują dane dotyczące zieleni miejskiej w roku 2017.

Tabela 29. Obszary zieleni na terenie powiatu włocławskiego w 2017 roku

parki spacerowo-wypoczynkowe		zieleńce		zielenie uliczna	tereny zieleni osiedlowej	parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	cmentarze		lasy gminne
szt.	ha	szt.	ha	ha	ha	ha	szt.	ha	ha
8	23,19	25	139,98	2,10	20,12	57,29	44	53,70	31,70

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Lasy

Lasy na terenie powiatu rozmieszczone są bardzo nierównomiernie, co jest konsekwencją zróżnicowania glebowego. Największy zwarty kompleks leśny występuje w północno-wschodniej części powiatu na piaszczystych terasach doliny Wisły. Wysoczyzny morenowe powiatu włocławskiego, a szczególnie Równina Kujawska, są prawie bezleśne.

Dominującymi typami siedliskowymi lasów powiatu włocławskiego są bór suchy, bór świeży i bór mieszany świeży. W składzie gatunkowym dominuje sosna pospolita. Innymi gatunkami tworzącymi lasy powiatu włocławskiego są: olcha, brzoza, topole, dąb, jesion oraz wiąz.

Tabela 30. Powierzchnia lasów na terenie powiatu włocławskiego w 2017 roku

	Lasy ogółem	Lasy publiczne ogółem	Lasy publiczne Skarbu Państwa	Lasy publiczne gminne	Lasy prywatne ogółem
2017	27 537,92	23 687,84	23 656,14	31,70	3 850,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.6.1. Zadania zrealizowane w obszarze zasoby przyrodnicze

Tabela 31. Realizacja zadań z zakresu działań w obszarze zasoby przyrodnicze w powiecie włocławskim w latach 2016 – 2017

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
1.	Współpraca z instytucjami zarządzającymi obszarami Natura 2000 i innymi obszarami chronionymi na mocy ustawy o ochronie przyrody położonych na terenie powiatu, w zakresie utrzymania walorów tych obszarów	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski, Gminy, jednostki zarządzające obszarami Ochrony przyrody	b.d.	Budżet gmin, budżet powiatu, środki własne	
2.	Zmniejsza nie ekspansji terenów zurbanizowanych na obszarach cennych przyrodniczo poprzez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gmin	
3.	Bieżąca pielęgnacja pomników przyrody	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gmin	
4.	Promocja walorów przyrodniczych gmin i powiatu na stronach internetowych oraz wydawanie materiałów edukacyjnych oraz ulotek informacyjnych	W ramach działań statutowych	Powiat Włocławski, Gminy	b.d.	Budżet powiatu, budżet gminy	
5.	Popularyzacja informacji o lokalnych walorach przyrodniczych	W ramach działań statutowych	Gminy, nadleśnictwa	b.d.	Budżet gmin	
6.	Prowadzenie Ośrodka Edukacji Przyrodniczej i Leśnej	b.d.	Gminy, nadleśnictwa	6 826,80	Budżet gmin	6 826,80 – koszty poniesione w związku z utrzymaniem istniejącej ścieki przyrodniczo-archeologicznej „Wietrzychowice”
7.	Tworzenie ścieżek przyrodniczo Edukacyjnych oraz tablic informacyjnych	b.d.	Gminy, nadleśnictwa		Budżet gmin	
8.	Organizacja konkursów w ramach olimpiady ekologicznej pod hasłem „Znamy, cenimy i chronimy bogatą przyrodę Gostynińsko Włocławskiego Parku Krajobrazowego”	2016-2024	Gmina Baruchowo	b.d.	Budżet gminy, WFOŚiGW	
9.	Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w Zielonej Szkole w Gorenium Dużym	2016-2024	Gmin Baruchowo	b.d.	Budżet gminy, WFOŚiGW	

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
10.	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych zbiornika wodnego w miejscowości Sarnówka	2017-2018	Gmina Lubanie	b.d.	PROW, budżet gminy	
11.	Prowadzenie nasadzeń drzew i krzewów na gruntach należących do Powiatu	b.d.	Powiat Włocławski	b.d.	Budżet powiatu	
12.	Rewitalizacja miejscowości Kaniewo, Osiecz Wielki	2016-2018	Gmina Boniewo	b.d.	Budżet gminy 15%, RPO Woj. Kuj Pom 85%	
13.	Budowa bazy turystycznej przy Parku Kulturowym Wietrzychowice Gaj	2016-2024	Gmina Izbica Kujawska	b.d.	Budżet gminy, środki UE	
14.	Rewitalizacja Izbicy Kujawskiej na obszarach miejskich	2016-2024	Gmina Izbica Kujawska	b.d.	Budżet gminy, środki UE	
15.	Renowacja Zespołu parkowo dworskich w miejscowości Mchówek	2016	Gmina Izbica Kujawska	b.d.	Budżet gminy, środki UE	
16.	Opracowanie Programu Rewitalizacji Gminy Izbica Kujawska	2016-2018	Gmina Izbica Kujawska	b.d.	Budżet gminy, środki UE	
17.	Prowadzenie prac pielęgnacyjno-utrzymawczych pasów zieleni, skwerów i parków oraz zakładanie nowych terenów, w tym zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych	b.d.	Gminy, Powiat, ZDW, ZDP	23 200,00	Budżet powiatu	23 200,00 koszty poniesione przez Gminę Włocławek
18.	Wydanie zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów z terenów niebędących własnością gmin (zgodnie z ustawą o ochronie przyrody)	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gminy	
19.	Przeprowadzenie kontroli z zakresu nasadzeń wynikających z wydawanych decyzji na usunięcie drzew i krzewów	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gminy	

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
20.	Ochrona, pielęgnacja i utrzymanie terenów leśnych	b.d.	Nadleśnictwa, Gminy,	145 000,00	Budżet gminy	145 000,00 – koszty poniesione na realizację Planu Urządzenia Lasów Nadleśnictwo Koło lata 2013-2022
21.	Monitoring zagrożeń antropogenicznych lasu i zapobieganie ich skutkom (zagrożenia pożarowe, nielegalne składowiska odpadów, nielegalna wycinka)	W ramach działań statutowych	Nadleśnictwa Gminy, Straż Pożarna	4 000,00	Budżet gminy	4 000,00 – koszty poniesione na ochronę przeciwpożarową oraz działania w zakresie prawidłowego zagospodarowania odpadów
22.	Zwiększenie lesistości, szczególnie przez zalesianie nieużytków i słabych gruntów rolnych	b.d.	Gminy, osoby prywatne	b.d.	Budżet gminy, środki własne	
23.	Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń	W ramach działań statutowych	nadleśnictwa	4 437,22	Środki własne	4 437,22 zł – koszty związane z nadzorem nad lasami państwowymi
24.	Aktualizacja uproszczonych planów urządzenia lasów	b.d.	nadleśnictwa, Powiat Włocławski	b.d.	Budżet powiatu	
Koszty w latach 2016 – 2017				183 464,02		

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

4.7. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2019.1396 ze zm.) za poważną awarię uważa się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Natomiast przez poważną awarię przemysłową rozumie się poważną awarię powstałą w zakładzie.

Podstawowym aktem prawnym w zakresie poważnych awarii jest ustawa *Prawo ochrony środowiska*, w której zawarte są przepisy ogólne, instrumenty prawne służące przeciwdziałaniu poważnej awarii przemysłowej, obowiązki prowadzącego zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, obowiązki organów administracji związane z awarią przemysłową oraz zagadnienie współpracy międzynarodowej w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej o charakterze transgranicznym.

Wystąpienie poważnej awarii przemysłowej wiąże się z bezpośrednim zagrożeniem środowiska naturalnego i zdrowia ludzi. Zgodnie z art. 246 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, w przypadku wystąpienia poważnej awarii Wojewoda, poprzez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, podejmuje działania niezbędne do usunięcia awarii i jej skutków. O podjętych działaniach informuje się Marszałka Województwa.

W celu przeciwdziałania poważnym awariom organy Inspekcji Ochrony Środowiska:

- prowadzą kontrole podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii,
- prowadzą szkolenia dla organów administracji oraz podmiotów, o których mowa w pkt. 1,
- badają przyczyny powstawania oraz sposoby likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska,
- prowadzą rejestr zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku, w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska,
- prowadzą rejestr poważnych awarii.

Ponadto organy Inspekcji Ochrony Środowiska współdziałają w akcji zwalczania poważnej awarii z Państwową Strażą Pożarną oraz sprawują nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii.

Wg danych Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy na terenie powiatu włocławskiego w latach 2012 – 2015 nie wystąpiły awarie przemysłowe.

W latach 2013 - 2015 na terenie powiatu włocławskiego nie przeprowadzono akcji zabezpieczenia poważnych awarii czy też akcji nadzoru transportu substancji niebezpiecznych. Prowadzone były natomiast czynności kontrolno - rozpoznawcze oraz ćwiczenia z udziałem jednostek ochrony przeciwpożarowej w celu przeciwdziałania poważnym awariom, a także w celu monitoringu zagrożeń środowiska.

Kontrola przeprowadzona w 2016 roku również nie wykazała żadnych poważnych awarii na terenie powiatu. Na terenie powiatu funkcjonuje system zarządzania kryzysowego w aspekcie ochrony środowiska. Opracowany jest Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego. Jest on realizowany przez Starostę Powiatu Włocławskiego oraz przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej we Włocławku według procedur zawartych w planie ratowniczym dla obszaru powiatu.

Na terenie powiatu włocławskiego występuje jeden zakład o zwiększonym ryzyku (ZZR) i jest nim Tłocznia Gazu i SSRP Włocławek w Gąbinku. Na terenie powiatu włocławskiego nie ma zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR).

4.7.1. Zadania zrealizowane w obszarze zagrożenia poważnymi awariami

Tabela 32. Realizacja zadań w obszarze zagrożenia poważnymi awariami w powiecie wrocławskim w latach 2016 – 2017

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
1.	Uwzględnianie lokalizacji ZDR i ZZR w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	W ramach działań statutowych	Gminy	b.d.	Budżet gminy	
2.	Dofinansowanie do zakupu sprzętu dla Komendy Miejskiej PSP we Wrocławku	b.d.	Powiat Wrocławski	53 276,70	Budżet powiatu	Zadanie zrealizowane całkowicie
3.	Współdziałanie i współpraca z jednostkami ratowniczymi, specjalistami i ratowniczymi w zakresie wystąpienia na terenie powiatu klęsk żywiołowych	W ramach działań statutowych	Gminy, Powiat Wrocławski, OSP, Policja	36,00	Budżet gmin, budżet powiatu, środki własne Straży Pożarnej, Policji	
4.	Utrzymywanie w gotowości sprawnego systemu zapobiegawczo interwencyjno-ratunkowym na wypadek wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej	W ramach działań statutowych	Gminy, Powiat Wrocławski, OSP, Policja	b.d.	Budżet gmin, budżet powiatu, środki własne Straży Pożarnej, Policji	
5.	Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dla mieszkańców powiatu o możliwościach zapobiegania i zasadach postępowania przypadku wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowej	W ramach działań statutowych	Gminy, Powiat Wrocławski, OSP, Policja	b.d.	Budżet gmin, budżet powiatu, środki własne Straży Pożarnej, Policji	
6.	Wykonywanie corocznego przeglądu dotyczącego spełnienia wymogów bezpieczeństwa w zakładzie stanowiącym zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej	W ramach działań statutowych	Straż Pożarna	400,00	Środki własne Straży Pożarnej,	
7.	Wykonywanie programów zapobiegania poważnym awariom oraz zewnętrznych i wewnętrznych planów	W ramach działań statutowych	Straż Pożarna	650,00	Środki własne Straży Pożarnej,	

Lp.	Zadanie	Okres realizacji wskazany w POŚ	Jednostka wdrażająca	Poniesione koszty [zł]	Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania w latach 2016 – 2017
				2016 – 2017		
	operacyjnych dla zakładów o dużym ryzyku					
8.	Sporządzenie planów operacyjno-ratowniczych dla gmin powiatu narażonych na skutki poważnych awarii przemysłowych	W ramach działań statutowych	Straż Pożarna	b.d.	Środki własne Straży Pożarnej,	
9.	Prowadzenie i aktualizacja przez WIOŚ elektronicznej bazy danych o zakładach mogących powodować poważne awarie oraz o występujących poważnych awariach, inwentaryzacja instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska zdrowia ludzi	W ramach działań statutowych	WIOŚ	b.d.	Środki własne	
10.	Ograniczenie budownictwa obiektów użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania wzdłuż szlaków, którymi prowadzony jest transport materiałów niebezpiecznych poprzez odpowiednie zapisy mpzp	W ramach działań statutowych	Gminy, Urząd Marszałkowski Woj. Kuj. Pom.	b.d.	Budżet gmin, budżet województwa	
11.	Kontrola przewozów substancji niebezpiecznych. Kontrola stanu technicznego pojazdów i dróg kolejowych	W ramach działań statutowych	Inspekcja Transportu Drogowego, Policja	b.d.	Środki własne	
12.	Monitoring i kontrola podmiotów korzystających ze środowiska	W ramach działań statutowych	WIOŚ Bydgoszcz	b.d.	Środki własne	
13.	Egzekwowanie odpowiedzialności za szkody wyrządzone w środowisku	W ramach działań statutowych	WIOŚ Bydgoszcz, Powiat Włocławski, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko Pomorskiego	b.d.	Środki własne	
Koszty poniesione w latach 2016 – 2017				1 362,70		

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

5. ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITOROWANIA EFEKTYWNOŚCI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Podstawą monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska jest sprawozdawczość oparta na wskaźnikach odzwierciedlających stan środowiska. W celu nadzoru nad realizacją opracowanego programu przyjęte zostały wskaźniki, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań - analiza tych wskaźników miała być podstawą do korekty i weryfikacji przedsięwzięć planowanych w Programie Ochrony Środowiska. Wybrane wskaźniki zostały przedstawione w tabeli 34.

Do analizy wskaźników monitorowania przyjęto stan na koniec roku 2015 – jako stan wyjściowy, oraz lata 2016 - 2017 – jako zakres czasowy raportu z wykonania programu ochrony środowiska.

Tabela 33. Wskaźniki monitorowania Programu ochrony środowiska dla powiatu wrocławskiego za lata 2015 – 2017

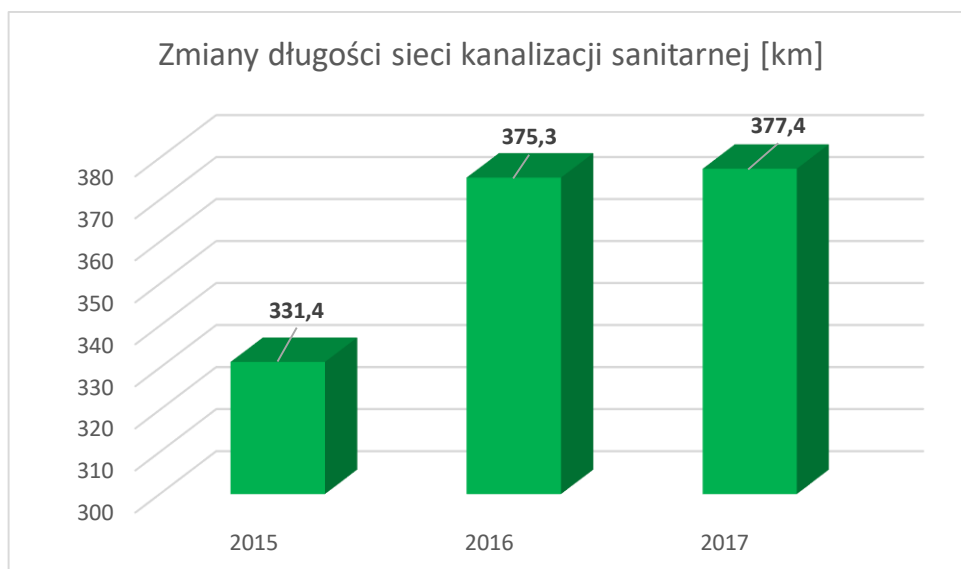
Wskaźnik	Wartość wskaźnika		
	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Liczba ludności [os.]	86 758	86 605	86 604
Poziom zanieczyszczenia powietrza według oceny rocznej [klasa jakości powietrza]	SO ₂ – A	SO ₂ - A	SO ₂ – A
	NO ₂ – A	NO ₂ – A	NO ₂ – A
	CO – A	CO – A	CO – A
	C ₆ H ₆ – A	C ₆ H ₆ – A	C ₆ H ₆ – A
	PM ₁₀ – C	PM ₁₀ – C	PM ₁₀ – C
	PM _{2,5} – C	PM _{2,5} – C	PM _{2,5} – C
	Pb – A	Pb – A	Pb – A
	As – A	As – A	As – A
	Cd – A	Cd – A	Cd – A
	Ni – A	Ni – A	Ni – A
	B(a)P - C	B(a)P – C	B(a)P – C
	O ₃ - A	O ₃ – A	O ₃ – A
Długość sieci wodociągowej rozdzielczej [km]	0 023,4	2 026,5	2090,1
Długość sieci kanalizacji sanitarnej [km]	331,4	375,3	377,4
Liczba przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	6 762	7 226	7 440
Liczba przyłączy wodociągowych [szt.]	20 572	21 345	20 851
Ilość ścieków odprowadzonych do oczyszczalni [dam ³]	1 014,0	1 190,0	1 316,0
Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej [%]	95,2	95,3	95,1
Udział mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej [%]	39,5	40,7	41,2
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	40,3	41,5	36,0
Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w ciągu roku na 1 mieszkańca	101,6	107,4	124,8
Zbiorniki bezodpływowe	7 829	7 792	7 908
Oczyszczalnie przydomowe	3 576	3 669	3 938

Wskaźnik	Wartość wskaźnika		
	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Ludność korzystająca z oczyszczalni	31 577	33 021	33 300
Lesistość w %	18,6	18,7	18,7
Liczba pomników przyrody [szt.]	51	51	44

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, WIOŚ

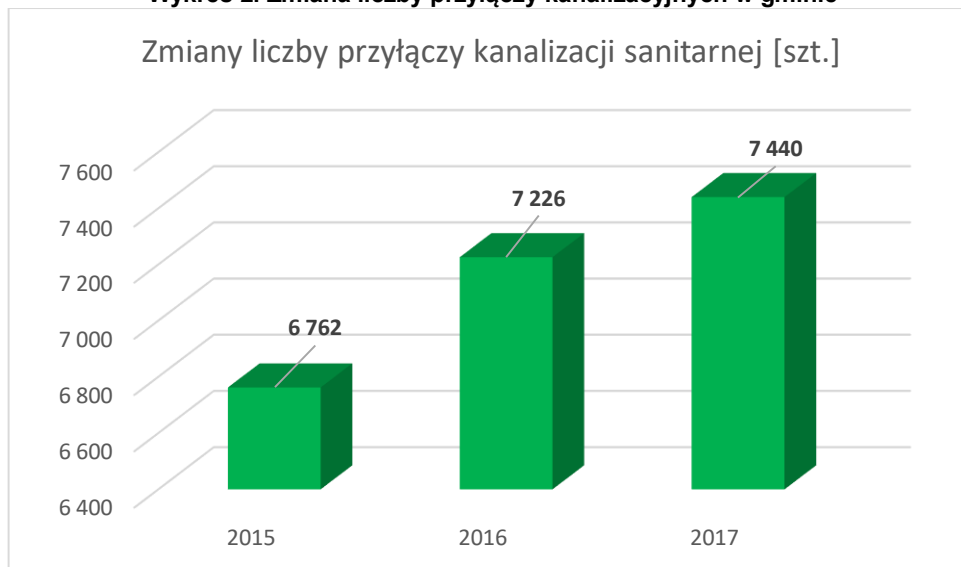
5.1 Graficzne przedstawienie tendencji zmian stanu środowiska na terenie powiatu włocławskiego – podsumowanie

Wykres 1. Zmiany długości sieci kanalizacyjnej w gminie

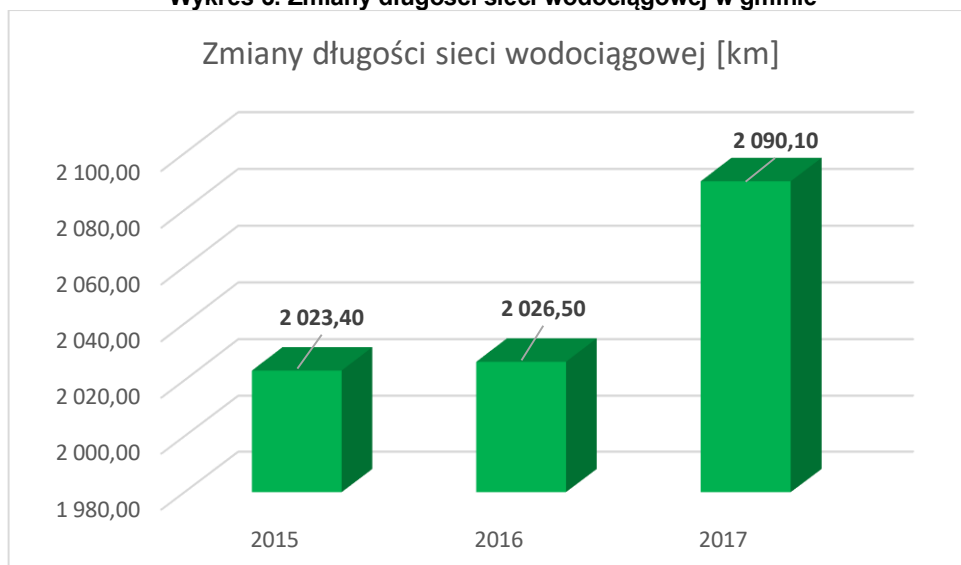
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2. Zmiana liczby przyłączy kanalizacyjnych w gminie

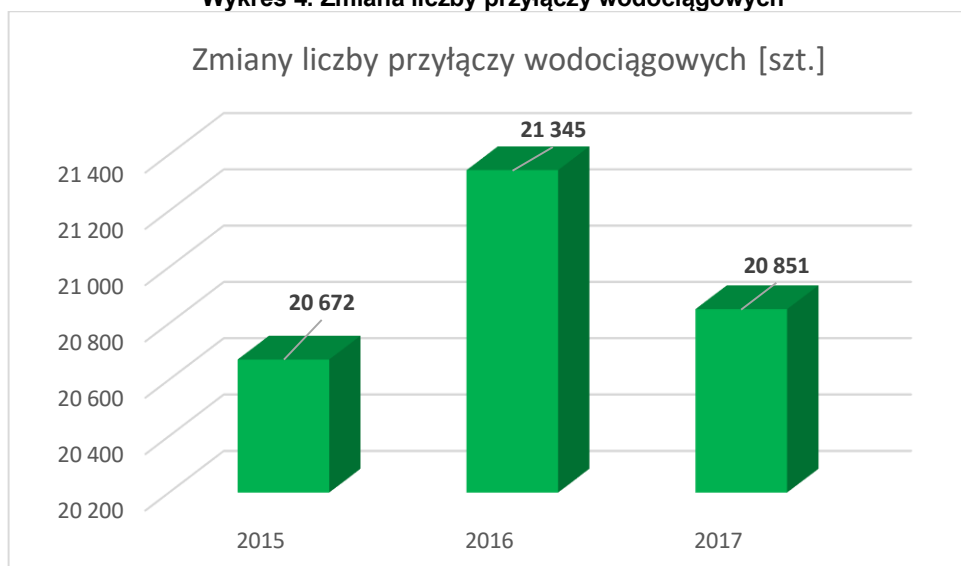
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3. Zmiany długości sieci wodociągowej w gminie

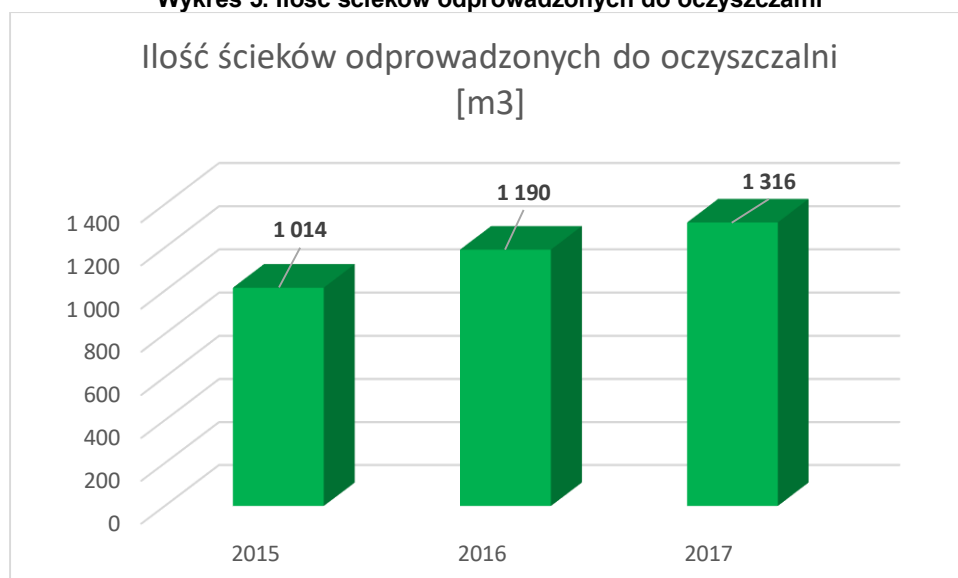
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 4. Zmiana liczby przyłączy wodociągowych

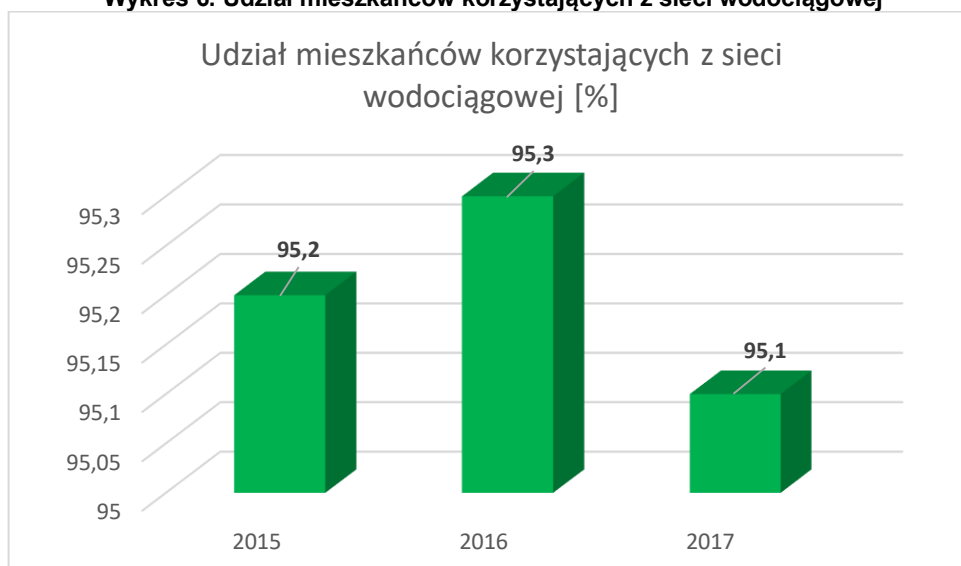
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 5. Ilość ścieków odprowadzonych do oczyszczalni

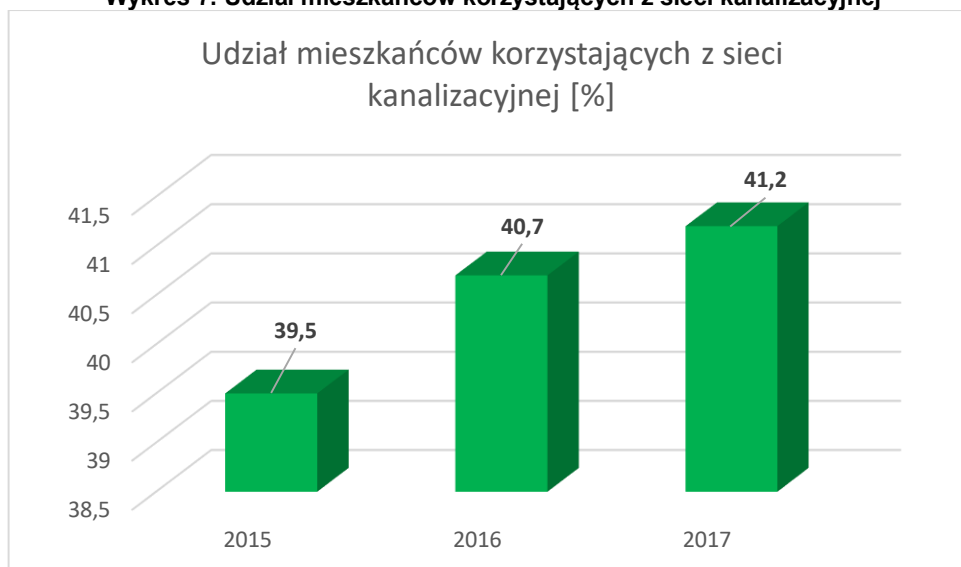
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 6. Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej

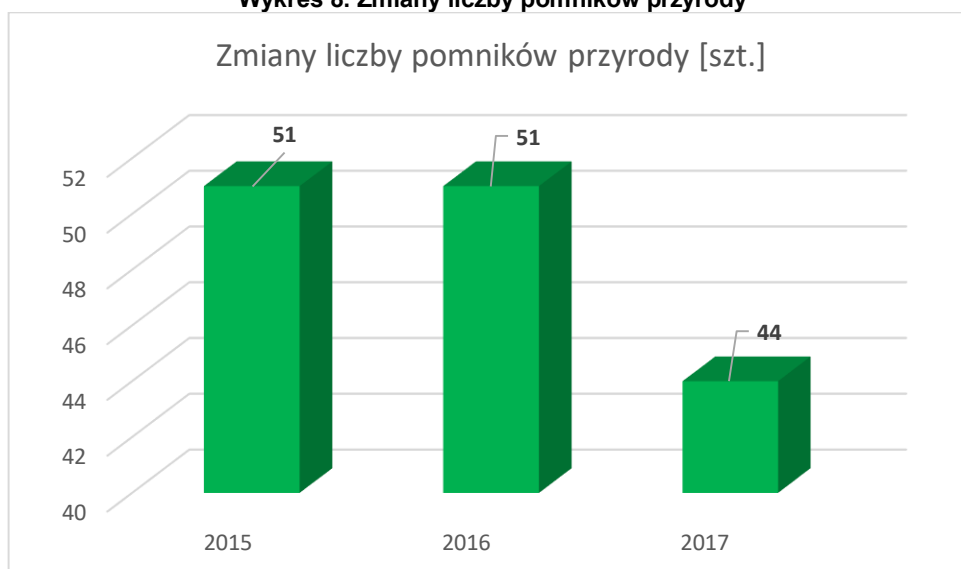
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 7. Udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej

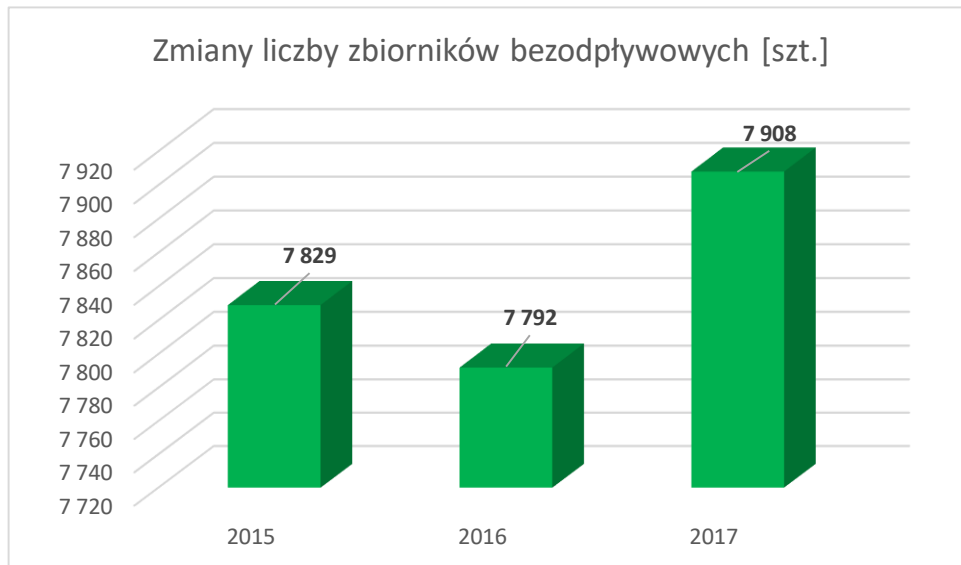
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 8. Zmiany liczby pomników przyrody

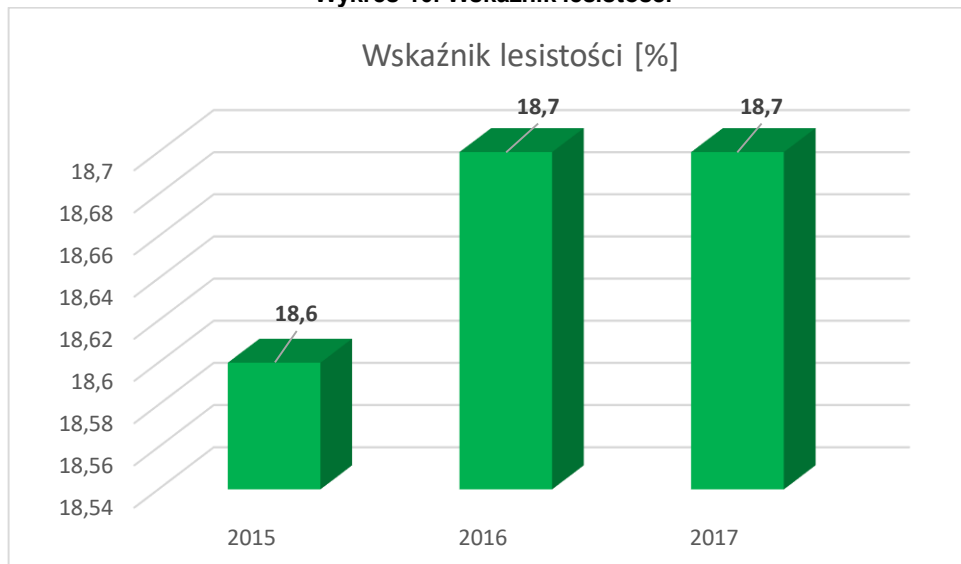
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 9. Zmiany liczby zbiorników bezodpływowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 10. Wskaźnik lesistości

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

6. PODSUMOWANIE

Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla powiatu wrocławskiego obejmuje lata 2016-2017. Głównym celem opracowania jest analiza realizacji zadań, które były zaplanowane do wykonania w zakresie poprawy stanu środowiska na terenie powiatu. Przedstawiono również tendencję zmian jakie zachodzą na podstawie wskaźników monitorowania Programu ochrony środowiska.

Zmiany stanu środowiska widoczne są w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego też niniejszy Raport z dwuletniego okresu realizacji celów i zadań ekologicznych ukazuje tendencję zmian i efekt realizacji zadań. Wskaźniki monitorowania Programu ochrony środowiska zostały przedstawione w trzech okresach: na koniec roku 2015, 2016 i 2017.

Raport opiera się o dane powszechnie dostępne, publikowane przez Główny Urząd Statystyczny oraz dane uzyskane z instytucji zobowiązanych do udostępniania informacji o środowisku.

Na podstawie otrzymanych odpowiedzi od jednostek samorządu terytorialnego oraz innych instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań z zakresu ochrony środowiska na terenie powiatu wrocławskiego i danych zawartych w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego sporządzono Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla powiatu wrocławskiego za lata 2016-2017. W związku z tym, że nie wszystkie instytucje odpowiedziały na przesłane ankiety, a także nie wszystkie zadania wskazane w Programach ochrony środowiska zostały przypisane odpowiednim jednostkom, dane w raporcie są niepełne, a brak informacji o wykonanych zadaniach oznaczono symbolem b.d. Znaczna część ankiet nie zawierała również kompletnych danych. Największy problem dla ankietowanych stanowiło dopasowanie kosztów do konkretnych zadań wyznaczonych przez Program ochrony środowiska lub wydzielenie z kosztów całkowitych, sum wydanych w konkretnym okresie sprawozdawczym lub na konkretne zadanie.

Łączne poniesione koszty na ochronę środowiska kształtowały się na poziomie 7 627 013,03 zł.

Główne nakłady finansowe zostały skierowane na zadania z ochrony klimatu i jakości powietrza – 6 813 992,58 zł. Następnie klasyfikowały się zadania z zakresu gospodarowania wodami – 628 194,00 zł, zasobów przyrodniczych – 183 464,02 zł oraz zagrożeń poważnymi awariami – 1 362,7 zł.

Niestety brak jest informacji na temat nakładów finansowych poniesionych na realizację zadań w następujących obszarach interwencji: zagrożenie hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, racjonalna gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów. Ponad to brak jest informacji o realizowanych zadaniach, nieujętych w programie ochrony środowiska.

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska na terenie powiatu wrocławskiego w okresie sprawozdawczym 2016-2017 były środki własne jednostek samorządowych przedsiębiorstw i instytucji realizujących, wspierane przez środki unijne. Środki finansowe na realizację działań z zakresu ochrony środowiska w powiecie wrocławskim w latach 2016-2017 pochodziły z następujących źródeł:

- źródła publiczne: budżet państwa, budżety powiatów i gmin,
- źródła prywatne: środki własne instytucji i przedsiębiorstw, środki osób fizycznych,
- środki unijne.

Tabela 34. Realizacja zadań w latach 2016-2017

Obszary	Liczba zadań 2016-2017	Zadania zrealizowane 2016-2017	Stopień realizacji 2016-2017
Ochrona klimatu i jakość powietrza,	35	9	25,71%
Zagrożenia hałasem	8	0	0%
Pola elektromagnetyczne	3	0	0%
Gospodarowanie wodami	22	3	13,64%
Gospodarka wodno-ściekowa	12	0	0%
Zasoby geologiczne	3	0	0%
Gleby	10	0	0%
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	14	0	0%
Zasoby przyrodnicze	24	6	25%
Zagrożenia poważnymi awariami	13	4	30,77%
	144	22	15,27%

Źródło: opracowanie własne

Opis realizacji zadań w latach 2016-2017

Z analizy realizacji zadań w latach 2016-2017 trudno ocenić stopień poprawy środowiska na terenie powiatu włocławskiego. Zadania realizowane były w czterech z dziesięciu obszarów interwencji.

W zakresie ochrony powietrza na terenie powiatu włocławskiego realizowano zadania dotyczące m.in.: monitoringu jakości powietrza, termomodernizacji budynków, projektów w zakresie ochrony powietrza i energetyki, wspierania ekologicznych form transportu oraz budowy systemów energetycznych wykorzystujących OZE. Monitoring jakości powietrza realizowany był w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Bydgoszczy. Wyniki prowadzonych badań publikowane były w formie raportów o stanie środowiska w województwie kujawsko-pomorskim. Termomodernizacjom podlegały głównie budynki użyteczności publicznej, takie jak siedziby urzędów, budynki jednostek OSP i policji, budynki szkół i ośrodków zdrowia. W ramach powyższego zadania przeprowadzano najczęściej wymianę stolarki okiennej, wymianę systemu ogrzewania i ocieplenia. Projekty w zakresie ochrony powietrza dotyczyły przede wszystkim modernizacji i budowy dróg, promowania instalacji OZE oraz gospodarki niskoemisyjnej. Łączny koszt zrealizowanych w latach 2016-2017 roku zadań wyniósł 6 813 992,58 zł.

W obszarze ochrony przed hałasem i niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych realizowane były zadania dotyczące uwzględniania przez gminy zapisów ograniczających negatywne oddziaływanie tych czynników w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ponadto WIOŚ w Bydgoszczy wykonywał badania monitoringowe w zakresie pomiarów natężenia hałasu oraz promieniowania elektromagnetycznego. Brak jest danych na temat kosztów poniesionych w wyniku realizacji tych zadań.

Największe środki finansowe poniesione na realizację zadań z zakresu gospodarowania wodami poniesione zostały na działania z zakresu redukcji fosforu, prowadzenia monitoringu jakości wód powierzchniowych oraz realizację planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie Środkowej Wisły. Łącznie na realizację **zadań z zakresu ochrony zasobów wodnych i gospodarki wodno-ściekowej** przeznaczono 628 194,00 zł.

Najważniejszymi zadaniami wyznaczonymi do realizacji **w związku z ochroną gleb oraz zasobów geologicznych** na terenie powiatu włocławskiego była inwentaryzacja miejsc nielegalnego wydobycia kopalin, miejsc osuwiskowych oraz terenów zdegradowanych, wdrażanie dobrych praktyk rolniczych, prowadzenie rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. W wyniku przeprowadzonej ankietyzacji jednostek odpowiedzialnych za wykonanie tych zadań brak jest informacji na temat poniesionych kosztów w związku z ich wykonaniem.

Zadania z zakresu **gospodarowania odpadami w latach 2016 – 2017** dotyczyły usuwania wyrobów zawierających azbest, budowy punktu selektywnej zbiórki odpadów, likwidacji miejsc nielegalnego składowania odpadów. Brak jest danych na temat poniesionych kosztów w związku z realizacją zadań.

W odniesieniu do **obszaru ochrona przyrody w latach 2016 – 2017** największe środki przeznaczone były na tworzenie ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych, prowadzenie ośrodka edukacji przyrodniczej i leśnej, prowadzenie prac pielęgnacyjnych i utrzymaniowych na terenie powiatu oraz monitoring zagrożeń antropogenicznych. Łącznie na ochronę przyrody przeznaczono w analizowanych latach 183 464,02 zł.

Najważniejsze zadania realizowane w obszarze **zagrożenia poważnymi awariami** związane były z dofinansowaniem zakupu sprzętu dla komendy miejskiej, współpracy w zakresie wystąpienia klęsk

żywiolowych oraz wykonywania programów zapobiegania poważnym awariom. Łączna kwota przeznaczona na działania w zakresie zagrożeń poważnymi awariami wyniosła 1 362,70 zł.